

گزارش سالانه دبیرخانه مقابله با فقر و نابرابری آموزشی ۱۴۰۱

فهرست

۵	خلاصه اجرایی
۷	درباره ما
۱۱	نیروی انسانی دبیرخانه
۱۵	آشنایی با فعالیت‌های دبیرخانه
۱۶	۱. تعطیلی نظام آموزشی و پیامدهای آن
۱۶	۱.۱. کرونا و فقر آموزشی
۲۱	۱.۲. آلودگی هوا، تعطیلات و افت کیفیت آموزش
۲۶	۲. نقد و بررسی بودجه آموزش و پرورش در لایحه بودجه ۱۴۰۲
۳۰	۳. نقد و بررسی تغییر کتب درسی
۳۳	۴. کودکان با نیازهای ویژه (استثنایی)
۳۷	۵. افزایش و ترویج دانش نظری در حوزه آموزش
۳۷	۵.۱. گزارش آکسفام
۳۷	۵.۲. گزارش وضعیت ایران در آزمون تیمز
۳۸	۵.۳. برگزاری کارگاه آموزشی برای روزنامه‌نگاران
۴۰	۵.۴. تهیه گزارش شاخص‌های عدالت آموزشی به تفکیک استان
۴۰	۵.۴. برگزاری نشست‌های هم‌اندیشی و مشورتی با گروه‌های ذینفوذ در حوزه آموزش و پرورش
۴۲	۶. کوپنی‌سازی مدارس / پولی شدن آموزش
۴۵	۶. مولدسازی
۴۸	۸. سایر پروژه‌های دبیرخانه
۴۸	۸.۱. پروژه کمبود معلم
۴۹	۸.۲. پروژه عدالت آموزشی و کنکور
۵۰	ارتباط دبیرخانه با موسسات و نهادهای مرتبط (نگاشت نهادی)

خلاصه اجرایی

دبیرخانه مقابله با فقر و نابرابری آموزشی در شهریور ماه ۱۴۰۱ در پی برگزاری همایش «فقر و نابرابری آموزشی» فعالیت خود را آغاز نمود. همایش «فقر و نابرابری آموزشی» به همت چهار انجمن علمی جامعه‌شناسی ایران، مطالعات فرهنگی و ارتباطات، انجمن اقتصاد ایران و مطالعات تطبیقی آموزش و پرورش و ۱۰ سمن، خیریه و تشکل‌های صنفی معلمان و بازنشستگان آموزش و پرورش برگزار شد. محورهای این همایش عبارت بودند از: مسائل و چالش‌های نظام آموزشی در ایران، سمن‌ها و تجارب مدرسه‌یاری، فقر آموزشی و کودکان با نیازهای ویژه.

بدیهی بود حضور این انجمن‌های علمی در کنار کنشگران اجتماعی برای واکاوی مسائل و چالش‌های نظام آموزش و پرورش در ایران امروز می‌توانست مقدمه‌ای باشد برای برداشتن گام‌های مصمم‌تر و جدی‌تر در پرداختن به مسائل و چالش‌های نظام آموزشی کشور. در همین راستا و با هدف پیگیری مسائل مطرح شده در همایش، دبیرخانه دائمی همایش فعالیت‌های خود را بلافاصله پس از پایان همایش آغاز کرد.

متن پیش‌رو گزارشی است از عملکرد یک ساله این مجموعه و نیز برنامه‌های آتی که دبیرخانه در برای تحقق اهداف و چشم‌انداز خود در سال ۱۴۰۲ برنامه‌ریزی کرده است.

درباره ما

آموزشی و تعارض منافع در ساختار آموزش و پرورش همگی مسائلی هستند که در طول سال‌های متمادی شکل گرفته و امروز به وضعیتی بغرنج تبدیل شده‌اند.

مقابله با این مسائل نیازمند گفتگوی اجتماعی در سطح ملی است. گفتگو، یعنی به رسمیت شناختن حقوق همه افراد، گروه‌ها و نیروهای اجتماعی، و ایجاد همبستگی حول نفع همگانی و رفتن به سوی یک جامعه عاری از فقر. زمان آن فرا رسیده‌است که باور کنیم، دولت و نظام اداری به تنهایی و بدون مشارکت اجتماعی از عهده حل این معضلات برنخواهد آمد. در طول سالیان گذشته، سیاست‌های فراوانی برای غلبه بر این مشکلات طراحی و اجرا شده است، سیاست‌هایی که عموماً اقتصادمحور و یا بر سازوکارهای اداری متمرکز بوده‌اند. اگرچه هر دوی این رویکردها بسیار با اهمیت‌اند، اما به نتیجه مطلوب نخواهند رسید زیرا زمینه مشارکت اجتماعی موثر در آنها فراهم نبوده است.

فقر در همه ابعاد آن، کم و بیش مبتلابه اکثر کشورهای جهان است. تلاش برای مقابله با فقر و کاستن از آلام آن سالهاست به عنوان چالشی نظری و عملی مطرح است. مطالعات نشان داده در این میان برنامه‌ریزی برای رفع فقر آموزشی، بنیادی‌ترین روش برای پیشگیری و رهائی از کلیه ابعاد فقر و نابرابری است.

بودجه ناکافی آموزش و پرورش، عدم دسترسی بسیاری از اقشار کم‌درآمد به مدارس باکیفیت، نارضایتی معلمان از حقوق و دستمزد، نبود فضای مناسب و کافی برای تحصیل، کمبود معلم نسبت به دانش‌آموز، فقدان مهارت و دانش لازم در میان تعدادی از معلمان، در دسترس نبودن زیرساخت‌های ارتباطی برای دانش‌آموزان مناطق محروم، آسیب‌های اجتماعی ریز و درشتی که کودکان درگیر آنها هستند، عدم پوشش کامل پیش‌دبستانی مشکلات عدیده و مزمن کنکور و تسلط منافع اقتصادی گروه‌های خاص بر نظام

در غیاب مشارکت نیروهای اجتماعی سیاستگذاران بیشتر خط می‌کنند، گروه‌های پرقدرت منافع خود را به گروه‌های ضعیف تحمیل می‌کنند، دانش اجتماعی کمتر به نظام اداری راه می‌یابد، مردم خود را بیگانه می‌یابند و در آخر سیاست‌گذار اسیر وضعیت موجود یا در تسخیر نیروهای پرقدرت قرار می‌گیرد. نظام سیاست‌گذاری با راهبرد مشارکت موثر اجتماعی، می‌تواند افق دید خود را گسترده‌تر کند و جوانب مختلف مسئله و راه‌حل‌های پیشنهادشده برای آن را بسنجد. آن‌گاه سیاستگذار درخواهد یافت که تا چه حد، حتی در سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی خود به خطا رفته یا بسیاری از مسائل را نادیده گرفته است. همچنین این نوع سیاست‌ورزی موجب اصلاح نگاه کنشگران بیرون از دولت و درک واقع‌بینانه‌تر از مسائل اصلی سیاست‌گذاری خواهد شد.

تجارب نشان می‌دهد، با جلب اعتماد، مشارکت و همراهی جامعه، دولت می‌تواند با قوت و سرعتی بیش از گذشته به سوی مقابله با فقر و نابرابری در آموزش و پرورش حرکت کند. شواهد تاریخی حکایت از آن دارد که هر جا گفتگوی ملی شکل گرفته و در نتیجه طراحی و اجرای سیاست‌ها با تعامل میان دولت و نیروهای اجتماعی و با مشارکت مردم صورت گرفته، نتیجه آن درخشان بوده است. بنابراین، نخستین گام برای مقابله با فقر آموزشی، مشارکت اجتماعی است. تحقق این هدف دوسو دارد ابتدا نیروهای بیرون از دولت باید به لحاظ نظری و عملی همگرا شوند و در سوی دیگر دولت از این مشارکت استقبال نماید. تقویت نیروهای مردمی که داوطلبانه و با دغدغه ملی و اجتماعی در حوزه آموزش و پرورش فعالیت می‌کنند و همچنین آگاه‌سازی دولت از این ظرفیت بزرگ هدف اصلی این مجموعه است.

دیدگاه‌های مختلف برای اصلاح نظام آموزشی در میان سیاست‌گذاران و نیروهای مردمی وجود دارد. این تفاوت دیدگاه‌ها هر چند به علت پیچیدگی و گستردگی مسائل آموزشی است اما بخشی از آن به علت ضعف در گفتگوی سازمان‌یافته میان نیروهای اجتماعی از یک‌سو و ضعف گفتگوی سازمان‌یافته میان دولت و نیروهای اجتماعی است. این مجموعه بدنبال سازمان یافتن هر دو شکل از گفتگوی اجتماعی است.

ما بر این باوریم که میزان توجه و سرمایه‌گذاری در آموزش و پرورش هر کشوری نشان‌دهنده نگاه مسئولین آن کشور به توسعه و پیشرفت پایدار است

ما بر این باوریم که کودکان این سرزمین سرمایه‌های واقعی کشور ما هستند و باید آنها را فارغ از هر متغیر دیگری به صورت یکسان نگریم و به لحظه لحظه زندگی آنان احترام گذاشت و بهترین امکانات را برای رشد و شکوفایی آنها فراهم نمود.

ما بر این باوریم که همه از مدیران و کارکنان دولت گرفته تا آحاد مردم ایران بویژه سازمان‌های مردم‌نهاد و انجمن‌های علمی باید در بهبود نظام آموزش و پرورش تلاش کنند و مشارکت برای یک نظام بهتر آموزش و پرورش وظیفه و حق همه ماست.

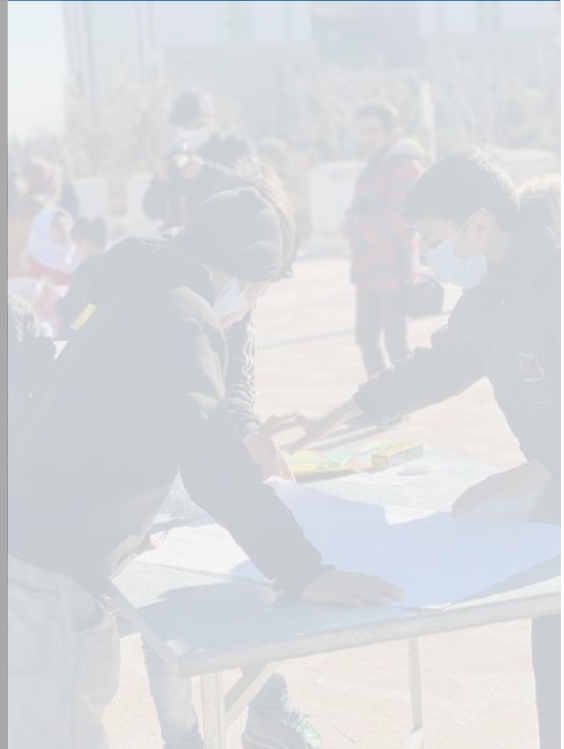
اهداف دبیرخانه

- اصلاح نظام آموزش و پرورش در جهت تامین منافع بلندمدت دانش‌آموزان از طریق همکاری نیروهای اجتماعی با دولت
- شناسایی نیروهای تحول‌خواه در حوزه آموزش و پرورش
- ایجاد یک فضا برای گفت‌وگو و انتقال تجربه میان تحول‌خواهان
- تقویت گروه‌های جامانده و کم‌صدا
- تقویت ظرفیت سیاست‌گذاران و نیروهای اجتماعی

چشم‌انداز دبیرخانه

- ایجاد کانون‌های دائمی اصلاح نظام آموزش و پرورش از طریق متشکل شدن خانواده‌ها، کانون‌های صنفی، رسانه‌ها، سازمان‌های مردم نهاد، دانشگاه‌ها، خیریه‌ها

نیروی انسانی دبیرخانه

دبیرخانه مقابله با فقر و نابرابری آموزشی همانطور که در خلاصه اجرایی اشاره شد حاصل یک اتفاق میمون و مبارک در عرصه سیاستگذاری اجتماعی در کشور بود. اتفاقی که مشارکت و همراهی انجمن‌های علمی از یک سو و فعالان اجتماعی و رسانه‌ای دغدغه‌مند حوزه آموزش یعنی سمن‌ها و خیریه‌ها و خیرین از سوی دیگر آن را رقم زد. از این‌رو دبیرخانه در ۱۰ ماه گذشته در قالب همکاران تمام وقت، پاره وقت، مشاوران و داوطلبین پذیرای یاری دغدغه‌مندان بوده است که شرح آن به قرار زیر است:

همراهان

در سال ۱۴۰۱ کارشناسان و خیرگان بسیاری دبیرخانه را در مسیر خود همراهی نمودند که در ادامه با شماری از آنها آشنا می‌شویم.

همکاران پاره وقت

در سال ۱۴۰۱ آقای شول سیرجانی به عنوان مشاور رسانه‌ای از پاییز ۱۴۰۱ همراه دبیرخانه بودند که در انتهای سال خانم افتخار هم به نیروهای پاره وقت دبیرخانه پیوستند.

همکاران تمام وقت

در سال ۱۴۰۱ شمار نیروی تمام وقت دبیرخانه ۵ نفر بوده است.

دکتر رضا امیدي؛
رئيس کارگروه پژوهش و سنجش فقر
آموزشی (شهریور ۱۴۰۱ تاکنون)؛ پژوهشگر
سیاستگذاری اجتماعی

دکتر احمدمیدري؛
مدیریت علمی و اجرایی و ریاست
اقتصاددان و تاکنون ۱۴۰۱ شهریور دبیرخانه
معاون اسبق رفاه اجتماعی در وزارت

دکتر علی ربیعی؛
رئيس شورای سیاستگذاری (شهریور
۱۴۰۱ تاکنون)؛ جامعه‌شناس و وزیر
سابق تعاون، کار و رفاه اجتماعی

مریم کاغذگران؛
مدیر اجرایی پروژه کودکان با
نیازهای ویژه (شهریور ۱۴۰۱
تاکنون)؛ دبیر و پژوهشگر حوزه
آموزش کودکان با نیازهای ویژه

طیبه موسوی؛
مدیر اجرایی نقد بررسی تدوین کتب
درسی و کنکور (شهریور ۱۴۰۱ تاکنون)؛
دبیر زیست و پژوهشگر حوزه نابرابری
آموزشی

مونا جورمند؛ هماهنگ کننده امور اجرایی
(شهریور ۱۴۰۱ تاکنون)، کارشناسی ارشد حقوق
بشر و پژوهشگر اجتماعی

نسرین فوازی؛ همکار تمام وقت دبیرخانه تا
پایان فروردین ۱۴۰۲ و همکار داوطلب از
فرودین تا کنون، کارشناس ارشد علوم
اجتماعی

سمانه گلاب؛ همکار تمام وقت دبیرخانه
تا پایان فروردین ۱۴۰۲ و همکار
داوطلب از فروردین تاکنون؛ دکتر علوم
اقتصادی

حسین موسوی؛ همکار تمام وقت دبیرخانه
از اردیبهشت ۱۴۰۲ کارشناسی ارشد
علوم سیاسی

حسین خداپرست؛ مشاور رسانه‌ای
مستندساز از بهار ۱۴۰۲ (همکار پاره
وقت)

نازنین افتخار؛ خبرنگار اجتماعی از
زمستان ۱۴۰۱ (همکار پاره وقت)

امین شول سیرجانی؛ مشاور رسانه‌ای،
سردبیر روزنامه پیام ما از پاییز
۱۴۰۱ (همکار پاره وقت)

دکتر عطیه وحیدمنش؛
سخنران نشست تخصصی بودجه
آموزش و پرورش (دی ماه ۱۴۰۱)

دکتر کیومرث اشتریان؛
مدرس کارگاه روزنامه‌نگاری عدالت آموزشی
(بهمن ۱۴۰۱)؛ استاد سیاستگذاری در دانشگاه

دکتر علی اصغر فانی؛ وزیر اسبق آموزش و
پرورش؛ مدرس کارگاه روزنامه‌نگاری
عدالت آموزشی و سخنران همایش ۷
شهریور ۱۴۰۱ و ...

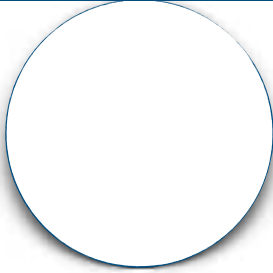
محمدرضا نیک‌نژاد؛ معلم و فعال
حوزه آموزش و پرورش

طاهره نقی؛ دبیر و دبیرکل سازمان امور
معلمان؛ سخنران همایش شهریور ۱۴۰۱ و
مشاور دبیرخانه در پروژه مولدسازی فضاهای
آموزشی کشور

دکتر ابوالفضل سعیدی؛ استاد دانشگاه
و معاون اسبق سازمان آموزش و
پرورش استثنایی؛ سخنران نشست
آموزش و پرورش فراگیر در ایران
بهمن ۱۴۰۱

دکتر شیرین جعفری؛

دکتر فاطمه مقدسی؛ جامعه‌شناس
سخنران نشست تحلیل سیاست‌های
خصوصی‌سازی آموزش و پرورش
عمومی در ایران (اسفند ۱۴۰۱)

بهنام ذوقی؛ پژوهشگر توسعه
همکار دبیرخانه در پروژه کرونا و افت
شاخص‌های آموزشی

دکتر هامون سبطی؛ مدرس ادبیات و
همکار پروژه نقد و بررسی کتب درسی

دکتر سبحان یحیایی؛ جامعه‌شناس

محبوبه زرغام‌پور؛ مدیر اسبق
توان‌بخشی سازمان آموزش و پرورش

پیش‌بینی نیروی انسانی دبیرخانه در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳

علی ربیعی: مدیریت کلان دبیرخانه
احمد میدری: مدیریت علمی و اجرایی به صورت تمام وقت
رضا امیدی: همکار علمی تمام وقت
مونا جورمند: همکار پاره وقت در امور بین الملل
طیبه موسوی: همکار تمام وقت، مدیر اجرایی پروژه نقد و بررسی کتب درسی و کنکور
مریم کاغذگران: همکار تمام وقت، مدیر اجرایی پروژه کودکان با نیازهای ویژه و نظام
مهارت آموزی
حسین موسوی: همکار تمام وقت
لیلا محمود زاده: همکار پاره وقت از خرداد ۱۴۰۲
امین شول سیرجانی: همکار پاره وقت مشاور رسانه‌های
نازنین افتخار: همکار پاره وقت برای تهیه گزارش های موردی

آشنایی با فعالیت‌های دبیرخانه

نقد و بررسی لایحه بودجه آموزش و پرورش

شروع پروژه: آذر ۱۴۰۱
مدیر پروژه: دکتر رضا امیدی
وضعیت: ادامه دارد.

آموزش کودکان با نیازهای ویژه

شروع پروژه شهریور ۱۴۰۱
مدیر پروژه: مریم کاغذگران
وضعیت: در کارگروه تخصصی
ادامه دارد.

تعطیلی مدارس و فقر آموزشی

شروع پروژه: پاییز ۱۴۰۱
مدیر پروژه: دکتر احمد میدری-طیبه
موسوی
وضعیت: دبیرخانه با توجه به حساسیت
افکار عمومی به این موضوع، رصد و
نظارت خود را بر موضوع تعطیلی‌های
پایه مدارس ادامه خواهد داد.

افزایش و ترویج دانش نظری در حوزه آموزش

شروع پروژه: پاییز ۱۴۰۱
مدیر پروژه: رضا امیدی
وضعیت: ادامه دارد.

مولدسازی فضاهای آموزشی

شروع پروژه: پاییز ۱۴۰۱
مدیر پروژه: دکتر احمد میدری-دکتر
رضا امیدی
وضعیت: با توجه به فرایند مولدسازی،
دبیرخانه نقش نظارتی خود را بر این
فرایند ادامه خواهد داد.

نقد و بررسی تغییر کتاب درسی

شروع پروژه اسفند ۱۴۰۱
مدیر پروژه: طیبه موسوی
وضعیت: ادامه دارد.

عدالت آموزشی و کنکور

شروع پروژه: پاییز ۱۴۰۱
مدیر: دکتر احمد میدری -
دکتر رضا امیدی
وضعیت: ادامه دارد.

کوپنی‌سازی آموزش

شروع پروژه: پاییز ۱۴۰۱
مدیر: دکتر احمد میدری- طیبه موسوی
وضعیت: به صورت مستمر ادامه دارد.

۱. تعطیلی نظام آموزشی و پیامدهای آن

۱.۱ کرونا و فقر آموزشی

کرونا بحران انسانی، اقتصادی و اجتماعی تمام عیاری بود که به زعم قلب جوامع را نشانه گرفته بود. بحرانی که نرخ بازماندگی از تحصیل در آموزش ابتدایی را به دهه ۱۹۸۰ بازگرداند و بزرگترین انقباض در فعالیت اقتصادی از زمان رکود بزرگ در ۱۹۳۰ رقم زد. بحرانی که برای اولین بار از سال ۱۹۹۰ با ضربه سه گانه به بهداشت، آموزش و درآمد، باعث کاهش توسعه انسانی در سراسر جهان شد. هر چند با پایان پاندمی بسیاری از حوزه‌ها به سرعت به حالت عادی برگشتند، کارخانه و مزارع، رستوران‌ها، هتل. میادین ورزشی باز شدند اما علی رغم آنکه مدارس بار دیگر به روی دانش‌آموزان باز شدند در حالیکه دهه‌ها تلاش جهانی برای تحقق حق آموزش برای همه کودکان با تهدیدهای جدی مواجه شد:

ترکیبی از تعطیلی طولانی مدت مدارس و یادگیری ناکافی از راه دور به کاهش قابل توجه یادگیری شود و بحران یادگیری، افزایش نابرابری و محرومیت از تحصیل انجامیده است. همه‌گیری COVID-19 بزرگترین اختلال در سیستم‌های آموزشی در تاریخ را ایجاد کرده است که نزدیک به ۱.۶ میلیارد دانش‌آموز را تحت تأثیر قرار داده است در بیش از ۱۹۰ کشور و تمام قاره‌ها. (تعطیلی مدارس و سایر فضاهای آموزشی بر ۹۴ درصد از جمعیت دانش‌آموزی جهان تأثیر گذاشت و این میزان در کشورهای با درآمد کم و متوسط به ۹۹ درصد رسید). [۱] تریلیون ساعت آموزش طی ۱۸ ماه از دست رفت: [۲] در سراسر جهان در سال اول همه‌گیری، ۴۳ درصد از مواقعی که برای آموزش حضوری در کلاس در نظر گرفته شده بود، مدارس به طور کامل تعطیل شدند. ۳۵ درصد مواقع مدارس نیمه تعطیل بود [۳]. بیش از ۵۵ میلیون دانش‌آموز در ۱۴ کشور تحت تأثیر تعطیلی مدارس هستند، بدون اینکه هیچ گونه یادگیری حضوری داشته باشند (بر اساس داده‌های یونسکو، تا ۳۱ اکتبر ۲۰۲۱، تخمین زده می‌شود،) [۴].

بحران یادگیری عمیق‌تر شده به گونه‌ای که تمام دستاوردهایی که کشورهای با درآمد پایین و متوسط از سال ۲۰۰۰ در زمینه کاهش فقر یادگیری ثبت کرده‌اند، از بین

رفته است. (انتظار می رود نرخ فقر یادگیری جهانی در میان کشورهای با درآمد پایین و متوسط، بر اساس داده های به دست آمده تا فوریه ۲۰۲۲، به ۷۰ درصد افزایش یافته یابد. در مقایسه با نرخ ۵۷ درصدی سال ۲۰۱۹ این بدان معنا است) در سراسر جهان، ۲.۲ میلیارد کودک و جوان ۲۵ ساله یا کمتر - دو سوم کودکان و جوانان در سراسر جهان - از دسترسی به اینترنت در خانه محروم بودند. تفاوت در دسترسی به اینترنت حتی بین کشورهای ثروتمند و فقیر آشکارتر است. تنها ۶ درصد از کودکان و جوانان ۲۵ ساله یا کمتر در کشورهای کم درآمد به اینترنت در خانه دسترسی داشتند، در حالی که این میزان در کشورهای با درآمد بالا ۸۷ درصد بوده است.^[۱۵] از آنجایی که فشارهای مالی در طول مدت پاندمی و پس از آن افزایش داشته، تامین مالی آموزش نیز می تواند با چالش های بزرگی روبرو شود و شکاف های مالی در حوزه آموزش تشدید گردد به عنوان مثال، برای کشورهای کم درآمد و کشورهای با درآمد متوسط پایین، این شکاف سالانه به رقم خیره کننده ۱۴۸ میلیارد دلار رسیده بود و که پس از پاندمی می تواند تا یک سوم افزایش یابد.^[۱۶] در همین راستا نهادهای تخصصی بین المللی هشدار داده اند:

- نسل فعلی دانش آموزان با ریسک از دست دادن ۲۱ تریلیون دلار از درآمد در طول زندگی شان مواجه هستند. این رقم معادل ۱۶ درصد از GDP فعلی جهان است.
  - در کشورهای با درآمدهای پایین و متوسط دانش آموزان این از دست دادن درآمد بیشتر خواهد بود چنانچه پیش بینی شده، کودکان امروز که در کشورهای مذکور زندگی میکنند ممکن است ۱۱ تریلیون دلار از درآمدهایشان را در طول دوره زندگی از دست دهند. کسانی که پیش زمینه های اقتصادی و اجتماعی پایین تری داشتند یا از گروه های محروم و به حاشیه رانده بودند، دچار آسیب های یادگیری بیشتری شدند.
  - از این رو مستند ساختن اثرات این بحران به برجسته ساختن مشکل و تبدیل آن به اولویت سیاسی در بالاترین سطوح حکومتی کمک می کند تا پیامدهای بحران کرونا را بتوانیم کنترل کنیم.
- اما این کافی نیست. کشورها نیازمند ائتلاف های ملی گسترده تر برای بازیابی و شتاب دادن به یادگیری هستند. چنانچه در بسیاری از کشورها این رخداد بزرگ آغاز شده است. این ائتلاف های ملی، ائتلاف خانواده ها، معلمان، جامعه مدنی، کسب و کارها و... است که توانسته تعهدی ملی بر سر بهبود آموزش و رفاه کودکان و جوانان شکل دهد.

[1] Policy Brief: Education during COVID-19 and beyond, United Nation Report 2020

[2] Are Children Really Learning? Exploring foundational skills in the midst of a learning crisis, Unicef report; March 2022

[3] <https://www.unicef.org/media/112891/file/UNICEF%2075%20report.pdf>

[4] <https://www.unicef.org/media/112891/file/UNICEF%2075%20report.pdf>

[5] همان

[6] Policy Brief: Education during COVID-19 and beyond, United Nation Report 2020

ارزیابی کیفیت آموزش‌ها در دوران کرونا بر اساس نظرسنجی آنلاین مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری در انتهای خرداد و ابتدای تیرماه ۹۹ صورت گرفت در این نظرسنجی ۶ هزار نفر از ۱۷۰ شهر از مناطق برخوردارو نیمه برخوردارو کم برخوردار شرکت کردند. نتایج این نظرسنجی نشان می‌دهد، مشارکت و استقبال کلی دانش‌آموزان از آموزش‌های مجازی ۵۰ درصد، دسترسی آسان دانش‌آموزان به ابزار دیجیتال و اینترنت ۶۰ درصد بوده است. از نظر مشارکت دانش‌آموزان در آموزش‌های از راه دور حدود یک سوم از دانش‌آموزان به طور کامل و یک سوم تا حدودی و یک سوم اصلاً در کلاس مجازی شرکت نداشته و از جریان آموزش دور بوده‌اند. از نظر میزان رضایت از تلاش و عملکرد معلمان ۲۶ درصد بیش از حد تلاش کرده و ۴۸ درصد تلاش قابل قبول و ۲۶ درصد در امر تدریس تلاش چندانی نداشته‌اند. رضایت دانش‌آموزان شرکت‌کننده در نظرسنجی نشان می‌دهد ۲۴ درصد آموزش‌ها در این دوره ۴ ماهه کیفیتی برابر با آموزش‌های حضوری داشته‌اند.

- برگزاری پنل تخصصی کرونا و فقر آموزشی با حضور کارشناسان و متخصصان
- مکاتبه با هفتاد مسئول دولتی و افراد موثر تاریخ در خصوص پیامدهای منفی ناشی از تعطیلی مدارس در کشور پس از پاندمی و توصیه‌های سیاستی برگرفته از تجارب جهانی برای کاهش این پیامدها
- طراحی و انتشار اینفوگرافی «از پاندمی کرونا تا پاندمی فقر آموزشی»
- ترجمه و انتشار گزارش «تاثیر کرونا بر نظام آموزشی» دی ماه ۱۴۰۱
- ساخت و انتشار ویدئو پاندمی بی‌سوادی در مدارس شهریور ۱۴۰۱
- مستندسازی تجربه ۲۰ مدیر آموزشی از سراسر کشور از تجربه کرونا و نظام آموزشی پاییز ۱۴۰۱ و انتشار آن جهت جلب افکار عمومی پیرامون موضوع افت آموزشی

ایجاد جریان رسانه‌ای در خصوص پیامدهای کرونا بر نظام آموزشی کشور در فاصله شهریور ۱۴۰۱ تا مهر ماه، این کمپین رسانه‌ای تاثیرات گسترده‌ای بر جریان رسانه‌ای بعدی دبیرخانه که حول محور مخالفت با تعطیلی‌های پیاپی مدارس در اثر آلودگی هوا بجای گذاشت.

براساس گزارش بین‌المللی پرلز و تمیزو همچنین نظر کارشناسان داخلی یکی از عوامل فقر آموزشی در ایران کمبود ساعت تدریس است. افزایش ساعت تدریس از طریق بازگشائی مدارس در شهریور ماه در مناطق غیرگرمسیر و سایر روش‌ها از موضوعاتی که در سال آینده نیز دنبال می‌شود.

۷۶ | اقتصاد | آشنایی

پاندمی فقر آموزشی در ایران و جهان

پاندمی فقر آموزشی در ایران و جهان، موضوعی است که در این شماره از نشریه «فقر و نابرابری» به آن پرداخته شده است. این شماره به بررسی چالش‌های آموزشی در دوران کرونا و راهکارهای مقابله با آن می‌پردازد. همچنین به بررسی وضعیت فقر آموزشی در ایران و جهان و راهکارهای مقابله با آن می‌پردازد.

پنل کرونا و فقر آموزشی

اجتاهای:

- جلال کریمیان، پژوهشگر سیاست‌گذاری آموزشی
- ازمغان فریدین، محقق اقتصاددین ارشد دفتر UNDP ایران
- نازنین اشکر، مدیر بخش سیاست‌گذاری اجتماعی یونسف ایران
- طیبه موسوی، مدیر عامل بنیاد مهر نابینا

مدارس در حصار فقر

۱۴ فروردین ۱۴۰۱

وزرای پیشین آموزش و پرورش و کارشناسان آموزشی از نابرابری آموزشی در ایران انتقاد کردند. ۹۶۰ هزار دانش‌آموز ترک تحصیل کرده‌اند. علی ریعی: آموزش قربانی فقر معیشتی شده است.

علی ریعی، مدیر عامل بنیاد مهر نابینا، در این مقاله به بررسی چالش‌های آموزشی در ایران و راهکارهای مقابله با آن می‌پردازد. همچنین به بررسی وضعیت فقر آموزشی در ایران و جهان و راهکارهای مقابله با آن می‌پردازد.

کرونا فقر آموزشی را تشدید کرد

یاد بوی سخنان کیفیت آموزش دانش‌آموزان آموزش‌های فراگیر ملی برگزار شود

بررسی اثر کرونا بر فقر آموزشی در گفتگو با احمد میرتی و علی اصغر فانی

کتابخانه: ۹۸۷۶۵۴۳۲۱۰

تاریخ: ۱۳۸۰-۱۳۹۰-۱۴۰۰

همگرایی برای مقابله با فقر و نابرابری آموزشی

علی ریعی

احمد میرتی

مقابله با فقر و نابرابری آموزشی، یک هدف و یک وسیله است. هدف است زیرا کرونا بیشترین و عمیق‌ترین تأثیر خود را بر نفع آموزشی به جای گذاشته و فقر و نابرابری آموزشی پس از کرونا بیشترین افزایش یافته است. اگر برای مقابله با آن اقدام جدی صورت نگیرد وضعیت تیرگی کار و سلب آینده در ایران و جهان، بدتر از سلب کنونی است. هنوز در ایران و جهان، آموزش مهم‌ترین ابزار خروج از فقر است. نباید برای ۵ درصد نوسان سرمایه‌های مالی، عامل زمین‌کننده باشد اما برای مابقی جمعیت منبع آموزش عامل مهم مزیت اقتصادی و اجتماعی است. عدالت آموزشی از ایران‌های انقلاب مشروطه و قانون اساسی جمهوری اسلامی است.

معاون اول رئیس جمهوری

مطالبات ۱۲ هزار میلیارد تومانی گندم‌کاران پرداخت می‌شود

سازمان امور اقتصادی و تأسیسات دولتی

www.payamema.ir

همه‌گیری «فقر یادگیری» در کودکان

۷۰ درصد کودکان توانایی خواندن متون ساده را ندارند

گزارش‌های بین‌المللی نشان می‌دهد که «فقر یادگیری» را در دانش‌آموزان افزایش داد.

پاندمی بی‌سوادی در مدارس

بنیاد مهر نابینا

قدیمی‌ترین روزنامه ایران با ۹۷ سال انتشار مستمر

اطلاعات

یادداشت

فقر آموزشی، کودکان و ایران آینده

علی ریعی

پوشته ۲۵، مهر ۱۴۰۱

آشنایی با فعالیتهای دبیرخانه: مستندات پروژه کرونا و فقر آموزشی

نایز کرونا بر نظامهای آموزشی

میرزاغلامرضا باقری و علی و علیزاده

۲۳ شهریور

بازار

بمادهای کرونا همچنان بر نظام آموزشی ادامه دارد

بمادهای کرونا همچنان بر نظام آموزشی ادامه دارد. در حالی که مدارس در سراسر کشور بازگشایی شده است، نگرانیها از بابت شیوع مجدد ویروس کرونا در محیطهای آموزشی همچنان وجود دارد. مقامات آموزشی در تلاشند تا با اتخاذ تدابیر ایمنی مناسب، از بروز چنین اتفاقاتی جلوگیری کنند.

در ادامه، تصویر کوچکی از دانشآموزان در کلاس درس دیده میشود.

بازار

کنس‌های آموزش مجازی، نصب معلمان و اشتراک کرد

در راستای توسعه آموزش مجازی، اقداماتی در زمینه نصب و اشتراک کانس (کنس)های آموزشی در حال انجام است. این اقدامات به منظور تسهیل دسترسی معلمان و دانشآموزان به محتوای آموزشی دیجیتال صورت گرفته است.

در ادامه، تصویر کوچکی از یک معلم در کلاس درس دیده میشود.

انجمن

رهایی از مهرگ مدرسه

در پی اعتراضات گسترده دانشآموزان به شرایط آموزشی و بهداشتی مدارس، موجی از اعتراضات در سراسر کشور شکل گرفته است. دانشآموزان خواهان تغییرات اساسی در نظام آموزشی و بهبود شرایط مدارس هستند.

در ادامه، تصویر کوچکی از دانشآموزان در کلاس درس دیده میشود.

انجمن

انصاف فقر یادگیری در ایران به 44 درصد رسید / به زوجی 50 درصد دانش آموزان نمی توانند یک متن ساده را هم بخوانند

بر اساس آخرین گزارش، فقر یادگیری در ایران به 44 درصد رسیده است. این بدان معناست که بیش از نیمی از دانشآموزان قادر به خواندن و درک متون ساده نیستند.

در ادامه، تصویر کوچکی از یک مرد در حال سخنرانی دیده میشود.

۱.۲ آلودگی هوا، تعطیلات و افت کیفیت آموزش

از کرونا تا آلودگی هوا: آموزش غیر حضوری و پیامدهایی که دیده نمی‌شود

«بعد از دو هفته تعطیلی بابت آلودگی هوا، برای دانش‌آموزان رفع اشکال گذاشتم؛ اما گویی این بچه‌ها یک ماه است سر کلاس حضور نداشته‌اند. هم درس‌های قبلی فراموش شده و هم درس‌هایی که در فضای مجازی داده‌ام یاد نگرفته‌اند.» این روایت یکی از معلمان پایه متوسطه دوم است. وی معتقد است مجازی‌شدن مدارس کیفیت یادگیری را به‌طور چشمگیری کاهش می‌دهد و دانش‌آموزان یا در سر کلاس حضور ندارند یا مطالب را به‌خوبی نیاموخته‌اند. این تنها روایت یک معلم نیست؛ واقعیتی است که مسئولان نیز هم به زبان آمار و هم متکی به مشاهدات کلان خود به آن اذعان دارند. از صحبت‌های علیرضا منادی رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس که متوسط معدل دانش‌آموزان در کشور را ۱۱.۵ اعلام کرده و آن را فاجعه خوانده است تا صحبت‌های علی زرافشان، معاون اسبق آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش که گفته است برای دو سال آینده، باید منتظر این باشیم که بیش از ۵۰ درصد دانش‌آموزانمان بعد از کلاس چهارم، حتی نخواهند توانست یک متن ساده را بخوانند همه نشان از یک چیز دارد؛ بحران یادگیری به دنبال آموزش مجازی. تجربه دو سال درگیری با همه‌گیری کرونا و به دنبال آن تعطیلی مدارس نشان داد حتی در کشورهایی که سطح فناوری و دسترسی به تجهیزات آموزش مجازی بالاست این آموزش‌ها نتوانسته است جایگزین حضور در کلاس باشد و یادگیری دانش‌آموزان در آموزش غیر حضوری به‌طور محسوسی پایین‌تر از آموزش حضوری است. بر اساس پیش‌بینی‌های بانک جهانی در کشورهای با درآمد بالا فقر آموزشی از ۸ درصد به ۱۴ درصد رسیده است یعنی ۷۵ درصد افزایش. در کشورهای با درآمد متوسط بالا نیز پیش‌بینی شده است این رقم از ۲۹ درصد به ۴۳ درصد برسد. این آمار و ارقام نشان می‌دهد آموزش مجازی را شاید بتوان در شرایط بحران‌های بزرگ مانند کرونا یک راه‌حل دانست اما راهی است بس پرهزینه و با پیامدهای منفی گسترده. این پیامدها چنان گسترده بود که حتی در دوران کرونا نیز مسئولان آموزشی کشورها به‌ویژه در اروپا را وادار کرد آموزش را به صورت حضوری و با شرایط خاص ادامه دهند و اتکا به آموزش صرفاً مجازی را کنار بگذارند. گزارش نهادهای بین‌المللی از جمله یونسکو نیز نشان می‌دهد در شرایط پسا کرونا کشورها مقابله با افت تحصیلی ناشی از کرونا را در مرکز توجه قرار داده‌اند. راهکارهایی مانند افزایش ساعت یا تقویم آموزشی و اجرای برنامه‌های مکمل و جبرانی و ایجاد کمپین‌های بازگشت به مدرسه نمونه‌ای از این راه‌حل‌هاست. حال در چنین شرایطی آیا می‌توان غیر حضوری شدن مدارس را «راه حل» مواجهه با آلودگی هوا دانست؟^۱

در سایت و کانال مشق ما منتشر گردید.

اولویت‌های پیشین‌های در ایران

1. دسترسی به همه کودکان و بازگرداندن آنها به مدرسه از طریق پوشش بازگشت به مدرسه

2. ارزیابی وضعیت یادگیری با برگزاری آزمون‌های هماهنگ

ارزیابی وضعیت یادگیری با آزمون‌های هماهنگ

بهدارین سنجش مگمل آزمون‌های بین‌المللی آزمون‌های هماهنگ با همان امتحانات بومی است.

- در امتحانات بومی مانند آزمون‌های بین‌المللی سوالات یکسان هستند، به صورت مصحح تصحیح می‌شوند. کل کتاب باید تدریس شود و هر گونه کم‌کاری معلم یا دانش‌آموز خود را نشان می‌دهد.

از آنرو پیشنهاد می‌شود همچون امتحانات بومی، با به‌های هم (استانی) و وزارت‌هم (کشوری) و با انزو گرفتن از تجربه برگزاری آزمون‌های بین‌المللی، آزمون‌های هماهنگ سالانه برای تمام پایه‌ها برگزار شود. بهر این آزمون‌ها در مقاله هر سال برگزار شود تا با هم‌کسانی وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان و معلمان و کلاس‌های چهار سطح تحصیلی شنیدنی فرصت و امکان پوشش محرومیت‌های آموزشی از طریق برنامه‌های فوری و با مگر سیاست‌ها در همان مقطع از بین آید.

چه باید کرد؟

1. همه کودکان را بازبینید و آنها را در مدرسه نگه دارید

2. برکنار شدن شش‌پاره مدارس و بازگویی با کسب‌بازاریان‌های محلی و برنامه‌های نظارتی هم‌مدرسه به این امر بازگشت به مدرسه و بازگویی با کسب‌بازاریان‌های محلی و برنامه‌های نظارتی هم‌مدرسه به این امر

3. کتاب‌ها را با اولویت‌های آموزشی جدید:

4. تدریس خصوصی و برنامه‌های بازگویی با برنامه

5. ارزیابی معادله سطح یادگیری دانش‌آموز

6. ارزیابی معادله سطح یادگیری دانش‌آموز

راه‌ها با سلامت روانی و اجتماعی را بهبود بخشید:

1. گروه‌های کوچک را به هم‌مدرسه‌ها بفرستید تا بتوانند با هم‌مدرسه‌ها در مورد مشکلات خود گفتگو کنند و به یکدیگر کمک کنند. این گروه‌ها باید برای حمایت از یکدیگر و به‌دنبال آموزش این فرصت‌ها

آموزش مسائل اساسی را در اولویت قرار دهید:

1. تلاش‌ها برای بازگویی با کسب‌بازاریان باید مستحضر که از محرومیت‌های اساسی باشد. به‌دنبال تدریس این موضوعات اساسی در اولویت قرار گیرد. به‌دنبال تدریس این موضوعات اساسی در اولویت قرار گیرد. به‌دنبال تدریس این موضوعات اساسی در اولویت قرار گیرد.

انگیزه‌های نام‌برای بازگشت کودکان به مدرسه

مراحل	دستگاه مسئول	توضیح چگونگی اجرا
شناسایی کودکان حاضر در مدرسه	آموزش و پرورش	استدراج که ملی کودکان حاضر در مدرسه
شناسایی کودکان خارج از مدرسه	معاونت رفاه	اطلاعات کودکان حاضر در محله‌های معادن دوره
شناسایی علل بازماندن از تحصیل	معاونت رفاه	تحلیل اطلاعات برنامه‌ریزی پایه‌ها رفاه ایرانیان
اقدامات حمایتی	کمیته افتاد اعلام تعلیمی (را) و سازمان بهداشتی	تحت پوشش قرار دادن خانواده‌های بازمانده
اقدامات آموزشی	آموزش و پرورش	آموزش سبب آموزشی مبتنی بر تقویت انگیزه و استفاده از روش‌های تدریس

پیشنهاد بازگشت کودکان به مدرسه

در حال حاضر در ایران فریب به یک میلیون کودک خارج از مدرسه اند. نخستین اقدام عملی فوری برای سیاست‌گذاری شناسایی این کودکان، شناسایی، آموزش، بازماندن و اهتمام به بازگشت و سلامت‌گذاری آنها به‌دنبال تدریس در طبقه پوشش حمایتی و توجیه آموزشی است. در جدول زیر گام‌های عملی این اقدام معرفی می‌شود.

آموزش با کیفیت حق اساسی کودکان است و دانش‌موزان‌های اساسی برای تحقق این حق ضروری است.

زمستان ۱۴۰۱ دبیرخانه با استناد به ادبیات جهانی در خصوص تبعات منفی تعطیلی مدارس در دوران پاندمی تاثیر تعطیلی مدارس را به عنوان تصمیم سیاستگذاری در مواجهه با آلودگی هوا مورد نقد و بررسی قرار داد و پیشنهادات زیر در صحبت با کارشناسان تبیین گردید که با حمایت جریان رسانه‌ایی که توسط دبیرخانه ایجاد گردید از سوی آموزش و پرورش مورد توجه قرار گرفت:

کوتاه کردن ساعت آموزشی یه شکلی که ساعات اوج ترافیک کنترل شود یکی از راه‌حل‌های ممکن است. از طرف دیگر می‌توان مدارس را مانند ادارات دولتی با حضور حداقلی فعال نگه داشت و دست‌کم در روزهای آلوده یک‌سوم دانش‌آموزان به تناب در کلاس‌ها حضور داشته باشند. فعال کردن مدارس در روزهای تعطیل برای جبران آموزش مجازی راه دیگری است که برای پیشگیری از پیامدهای منفی غیرحضوری شدن مدارس.

ساخت و انتشار ویدئو «خطر بی‌سوادی همگانی؛ از کرونا تا آلودگی هوا»^[۱] با همکاری اکو ایران در دی ماه ۱۴۰۱

۱. این ویدیو بیش از هشت هزار بازدید تنها در یکی از کانال‌های منتشر کننده داشت.

- واکنش صریح و قاطع وزیر آموزش و پرورش در اول بهمن ۱۴۰۱ در خصوص پیامدهای تعطیلی پی‌درپی مدارس
- ایجاد جریان پیرامون مسئله تعطیلی مدارس در رسانه‌های مکتوب و فضای مجازی (شماره اختصاصی مشق‌ما خبرنامه داخلی دبیرخانه در بازه زمانی اول بهمن تا ۱۱ بهمن به بازتاب تعلیلی مدارس در رسانه‌ها
- وزارت آموزش و پرورش در تاریخ پنجم بهمن ماه ۱۴۰۱ با انتشار مطالب مختلف تعطیلی مدارس را امری نادرست اعلام کرد و صراحتاً تعطیلی مدارس را در ایام آلودگی هوا آن را اقدامی نادرست خواند.

همانطور که در برنامه اتی پروژۀ کرونا و افت تحصیلی دانش‌آموزان مطرح گردید، دبیرخانه در راستای جبران این افت تحصیلی که در آزمون پرلز ۲۰۲۱ هم در نتایج دانش‌آموزان پایه چهارم دبستان بازتاب داشت، درصدد است در وهله اول گام‌هایی را در جهت برگزاری آزمون پرلز بومی برای سنجش وضعیت سواد دانش‌آموزان برگزار نماید و همزمان موضوع افزایش ساعات تدریس را به عنوان یک مطالبه در فضای عمومی مطرح نماید.

۲. نقد و بررسی بودجه آموزش و پرورش در لایحه بودجه ۱۴۰۲

گزارش سیاستی «آموزش و پرورش در لایحه بودجه ۱۴۰۲»: ۲

احمد میدری/رضا امیدی

براساس لایحه بودجه ۱۴۰۲، بودجه آموزش و پرورش با رشدی حدود ۲۱ درصدی در مقایسه با اعتبار مصوب سال ۱۴۰۱ به حدود ۲۳۹ هزار میلیارد تومان (شامل اعتبارات مندرج در جداول ۷ و ۹) رسیده است که این رقم معادل حدود ۱۱ درصد بودجه عمومی دولت است. نکته‌ای که باید به آن توجه داشت این است که تقریباً در سه دهه اخیر، عملکرد اعتبارات آموزش و پرورش همواره بیش از اعتبارات مصوب بوده است. بنابراین پیش بینی میشود در آینده نیز بودجه تحقق یافته آن بیش از میزان مصوب باشد. تغییر در جدول ۷ ماده واحده در مقایسه با دو سال اخیر از یکسو و حذف پیوست شماره ۴ بودجه طی دو سال اخیر موجب شده است تا نتوان به طور دقیق به بررسی و مقایسه اعتبارات آموزش و پرورش پرداخت، اما در حد همین اطلاعاتی که تاکنون از لایحه بودجه منتشر شده است به نظر می‌رسد برخی دستگاه/برنامه‌هایی که سختی یکسانی ندارند با هم ادغام شده‌اند که این موضوع شفافیت بودجه را به‌ویژه در دوره اجرا مخدوش می‌کند. براساس ارقام لایحه، بودجه آموزش و پرورش (مجموع اعتبارات مندرج در جداول ۷ و ۹) نسبت به سالجاری حدود ۴۲ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است. در بین ردیف‌های زیرمجموعه وزارت آموزش و پرورش، بودجه ادارات استانی حدود ۷۶ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است، که بخش عمده آن اعتبارات مربوط به رتبه‌بندی معلمان است که از جدول ۹ (اعتبارات متفرقه) به جدول ۷ منتقل شده است. اعتبارات این ردیف به میزان ۳۸۰۰۰ میلیارد تومان در جدول ۹ بودجه سال ۱۴۰۱ درج شده بود، که در لایحه ۱۴۰۲ از این جدول حذف شده و در جدول ۷ لحاظ شده است. اعتبارات عمرانی آموزش و پرورش حدود ۱۴ درصد افزایش یافته که با توجه به تورم شدید در اقلام مربوط به ساخت‌وساز از یکسو و تخصیص پایین اعتبارات عمرانی در ۹ ماهه سالجاری، به قیمت ثابت عملاً افزایش اعتباری رخ نداده است. نکته مهم دیگر درباره اعتبارات عمرانی آموزش از محل منابع عمومی این است که بیش از ۶۰ درصد این اعتبارات مربوط به برنامه ارتقای مشارکت خیرین و منوط به تحقق منابع تعهدشده از سوی خیرین است. طی سال‌های اخیر، منابع بیشتری از بودجه عمرانی آموزش به این برنامه اختصاص یافته است.

گردید.

تغییر طبقه‌بندی بودجه‌ای مغایر با وظیفه دولت به اجرای پیوست عدالت است. بودجه دولت به شدت ناشفاف شده و ردیابی برنامه و فعالیت‌های دولت غیرممکن گردیده است. طبقه‌بندی بودجه به‌گونه‌ای تغییر کرده است که مجلس و دیوان محاسبات و نهادهای مردمی قادر به نظارت حتی به میزان گذشته نیز نیستند. / باتوجه به اینکه در سیاست‌های ابلاغی دولت بر چندین برنامه مانند مدرسه‌زدایی و کالایی‌سازی آموزش به‌طور ویژه تأکید گردیده است (برنامه‌هایی نظیر مدارس کوپنی، گسترش بی‌رویه مدارس هیئت امنایی، واگذاری مدارس به افراد واجد صلاحیت) عدم انتشار پیوست ۴ بودجه امکان هر نوع تحلیل در این زمینه را ناممکن کرده است.

- برگزاری نشست بودجه آموزش و پرورش با سخنرانی دکتر عطیه وحید منش دی ماه ۱۴۰۱
- ایجاد حساسیت عمومی به مسئله بودجه و بودجه آموزش و پرورش از طریق پرداختن به آن در رسانه از طریق مصاحبه و ..
- برگزاری نشست تحلیل و بررسی بودجه ۱۴۰۲ با حضور خبرنگاران و اصحاب رسانه جهت ایجاد حساسیت عمومی در خصوص بودجه آموزش و پرورش در لایحه بودجه
- تدوین و انتشار گزارش سیاستی «آموزش و پرورش در لایحه بودجه ۱۴۰۲» بهمن ۱۴۰۱
- تهیه و انتشار اینفوگراف از بودجه آموزش و پرورش چه می‌دانیم؟
- تهیه کلیپ «حذفیات مشکوک در بودجه آموزش و پرورش» اسفند ۱۴۰۱ با همکاری اکو ایران

ایجاد حساسیت عمومی و در نتیجه آن تغییر سیاستگذاری در موضوع تخصیص و شفاف‌سازی بودجه آموزش و پرورش مستلزم کار مداوم و مستمر است، با توجه به اینکه سال ۱۴۰۱ سال آغاز فعالیت دبیرخانه در این خصوص بوده، استمرار این جریان در سال ۱۴۰۲ همزمان با فصل بودجه ضروری است.

این پروژه در سال ۱۴۰۲ در بستر ایجاد یک جریان رسانه‌ای موثر در کنار حمایت‌طلبی در میان نمایندگان مجلس (با توجه به انتخابات پیش‌رو بستر رایزنی با نمایندگان فراهم خواهد بود

بودجه آموزش و پرورش در لایحه بودجه ۱۴۰۲

از لایحه بودجه وزارت آموزش و پرورش چه می‌دانیم؟

- بودجه آموزش و پرورش (بدون کسری بودجه) نسبت به سال ۱۴۰۱ رشد ۲۱ درصدی داشته است و به عدد ۲۳۹ هزار میلیارد تومان رسید.
- بر این اساس سهم ۱۵ میلیون و ۸۰۰ هزار دانش‌آموز از بودجه عمومی کشور به ۱۱ درصد رسیده است.

● به نظر می‌رسد با توجه به کسری بودجه این وزارتخانه در سال‌های اخیر، بودجه ۱۴۰۲ نه تنها رشد نداشته بلکه حتی نوبم سالیانه را پیشش

بالاترین میزان رشد

۱. بیش از ۹۳ درصد اعتبارات سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی به برنامه تأمین و روزآمد کردن محتوای کتب و بسته‌های آموزشی اختصاص دارد.

۲. تغییرات مداوم کتب درسی به‌عنوان یکی از علل بحران کیفیت یادگیری در نظام آموزشی ما معرفی شده است. تغییر محتوای کتب درسی باید در بازه‌های بلندمدت (۱۰ ساله) و با مشارکت مؤثر نخبگان و فرهنگیان و دانش‌آموزان باشد. بررسی‌ها بر روی آزمون‌های تیمز و پلز نشان می‌دهد که آزمون‌هایی که یک یا دو سال پس از تغییرات گسترده کتب درسی برگزار شده‌اند، در بردارنده نمره‌های پایین‌تری بوده است. تغییرات کتب درسی باعث ورود شوک به کیفیت یادگیری می‌گردد و تأثیرات منفی آن بر روی نتایج آزمون‌های تیمز و پلز قابل مشاهده است.

بودجه سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

افزایش ۱۳۰۰ درصدی

- اعتبارات این سازمان از حدود ۱۱۲ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۱ به بیش از ۱۳۷۹ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۲ رسیده است.

بودجه خرید خدمات آموزش و برون‌سپاری خدمات

افزایش ۲۰ درصدی

- به‌عزم تقدهای زیاد، همچنان در دستورکار وزارت آموزش و پرورش قرار دارد و اعتبارات آن نیز حدود ۲۰ درصد افزایش یافته و به بیش از ۳۳۸۳ میلیارد تومان رسیده است.

تأمین ۵ درصد تعهد دولت به صندوق ذخیره فرهنگیان

- درحالی‌که براساس قانون برنامه ششم دولت مکلف است سهمی معادل مبلغ واریزی فرهنگیان به صندوق ذخیره اختصاص دهد، طی ۴ سال گذشته تنها ۱۸ درصد تعهدات خود را پرداخته و اعتبار پیمیشده در سال ۱۴۰۲ نیز معادل ۵ درصد تعهدات دولت به این صندوق است.

بودجه سازمان نوسازی مدارس

افزایش ۱۳ درصدی

- باتوجه به تخصیص پایین اعتبارات عمرانی در سال جاری از یکسو و افزایش شدید هزینه‌های ساخت‌وساز از سوی دیگر، اعتبارات عمرانی آموزش در سال ۱۴۰۲ به قیمت ثابت کاهش یافته است.

از دست رفتن اطلاعات مهم در بودجه کشور

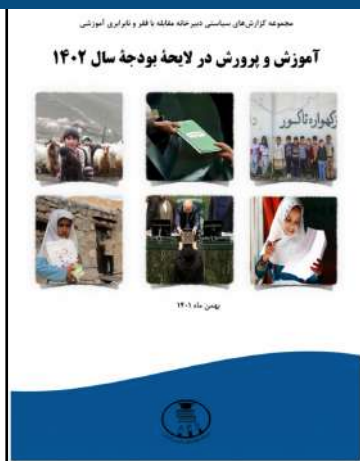
حذف پیوست چهار در لایحه بودجه ۱۴۰۲، مصادیق و پیامدها

- کاهش برنامه‌های آموزش و پرورش در لایحه بودجه از ۳۲۹ مورد در سال ۱۴۰۰ به کمتر از ۶۰ مورد در سال
- کاهش برنامه‌های آموزش و پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی از ۱۷ برنامه به تنها ۳ برنامه علی‌رغم افزایش ۱۳۰۰ درصدی در اعتبارات این سازمان
- حذف میزان هزینه‌کرد دولت برای مقطع پیش دبستانی در مناطق دو زبانه
- حذف برنامه «توسعه عدالت آموزشی» که معطوف به کودکان بازمانده از تحصیل و بازگردان آنان به مدرسه بود.

● تغییر طبقه‌بندی بودجه‌های مغایر با وظیفه دولت به اجرای پیوست عدالت است. بودجه دولت به شدت ناشفاف شده و ردیابی برنامه و فعالیت‌های دولت غیرممکن گردیده است. طبقه‌بندی بودجه به‌گونه‌ای تغییر کرده است که مجلس و دیوان محاسبات و نهادهای مردمی قادر به نظارت حتی به میزان گذشته نیز نیستند.

● باتوجه به اینکه در سیاست‌های ابلاغی دولت بر چندین برنامه مانند مدرسه‌زدایی و کالایی‌سازی آموزش به‌طور ویژه تأکید گردیده است (برنامه‌هایی نظیر مدارس کوئین، گسترش بی‌رویه مدارس هیئت امنایی، واگذاری مدارس به افراد واجد صلاحیت) عدم انتشار پیوست ۴ بودجه امکان هر نوع تحلیل در این زمینه را ناممکن کرده است.

دبیرخانه مقابله با فقر و نابرابری آموزشی

نشست ۱۳ دی ماه ۱۴۰۱

۳. نقد و بررسی تغییر کتب درسی

خبرهای مختلف حکایت از تغییر کلیه کتب درسی می‌دهند. این درحالی است که کارشناسان و فعالان حوزه آموزش از روند این تغییرات با نگرانی یاد می‌کنند. یکی از مهم‌ترین و بحث‌برانگیزترین این تغییرات مربوط به کتب ادبیات فارسی است که از جایگاه و اهمیت بسیاری در ایجاد هویت ملی برخوردار است؛ به زعم متخصصان حوزه تعلیم و تربیت ایجاد حس تعلق خاطر ملی، وطن‌دوستی، حفظ فرهنگ ایرانی-اسلامی، مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی و هویت‌بخشی یک کشور به غنای ادبیات آن بستگی دارد، از این رو بازنگری کتب ادبیات فارسی در نظام آموزشی کشور که در هر دوره آموزش ۱۵ میلیون مخاطب دارد باید با حساسیت ویژه‌ای دنبال شود. از این رو هر گونه تغییر در این محتوای این کتب باید با همراهی و مشارکت اساتید، کارشناسان و خبرگان مسلط به ادبیات کلاسیک و روز ایران و جهان صورت پذیرد. این در حالی است که کتب ادبیات فارسی در ارتقاء سواد دانش آموزان در تمامی دروس اهمیتی مضاعف می‌یابد چرا که نوعی پیش شرط اساسی سوادآموزی است. داده‌های مطالعات مختلفی که از سوی سازمان‌های بین‌المللی با همکاری وزارت آموزش و پرورش ایران در سال‌های اخیر انجام داده‌اند، نشان می‌دهد که دانش‌آموزان ایرانی از حداقل‌های لازم برای فهم متون فارسی برخوردار نیستند. در همین راستا گزارش‌ها حکایت از آن دارد که بر اساس داده‌های آزمون بین‌المللی تیمز دانش آموزان ایران به دلیل ضعف در مهارت سواد خواندن و در نتیجه درک مطلب ضعیف هستند و به همین علت نمی‌توانند نتایج مناسبی در آزمون علوم و ریاضی کسب کنند. این بحران تا بدانجاست که وقتی مسئله را برای دانش آموزان توضیح می‌دهند و آنها متوجه موضوع شده و آن را درک می‌کنند، می‌دانند راه حل چیست اما زمانی که مسئله به صورت کاربردی طرح می‌شود یعنی کاربرد مفهوم ریاضی در زندگی را از دانش آموز می‌خواهد قادر به درک مفهوم سوال نیستند و به خاطر ضعف بودن در مهارت خواندن نمی‌توانند نتیجه خوبی بگیرند (مصاحبه تسنیم با [رضوان حکیم زاده، معاون وقت آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش](#)). در همین راستا در تاریخ ۲۱ اسفند ۱۴۰۱ به همت دبیرخانه مقابله با فقر و نابرابری آموزشی و خانه‌اندیشه‌ورزان نشستی با حضور معلمان و کارشناسان حوزه ادبیات فارسی برگزار شد که طی آن میهمانان به بیان نظرات و انتقادات خود پیرامون وضعیت کتاب‌های درسی فارسی در دوره متوسطه دوم (دبیرستان) پرداختند. به همین علت اولین درسی که در دبیرخانه مورد بررسی قرار گرفت کتاب ادبیات فارسی دوره متوسطه بود. با توجه به ارتباطات همکاران دبیرخانه نقد و بررسی کتب زیست‌شناسی دوره متوسطه نیز مورد بررسی قرار گرفت.

تغییر کتب درسی یکی از ارکان نظام آموزشی است و قوت و ضعف آن به طور مستقیم بر کیفیت آموزشی تاثیر خواهد گذاشت. دبیرخانه بدنبال ایجاد یک سازوکار برای مشارکت جامعه علمی در تدوین کتب درسی است. از میان همه دروس کارشناسان آموزشی برای باورند که سواد خواندن و نوشتن اهمیت بیشتری از سایر دروس دارد. سرعت خواندن و کیفیت درک مطالب بر کیفیت آموزش همه دروس و مهارت‌های اجتماعی و فردی تاثیر مستقیم بجای خواهد گذاشت.

- برگزاری جلسه در خانه اندیشه ورزان در تاریخ ۲۱ اسفند ۱۴۰۱ با حضور دکتر مصطفی اسلامی دکترای ادبیات فارس دانشگاه تهران-امیرمحمد دهقان-مolf و مدرس ادبیات -فرشته صابریان دبیر بازنشسته ادبیات فارسی-دکتر هامون سبطی مolf و مدرس ادبیات دبیر گارگروه آموزش دیده بان شفافیت و عدالت-
- برگزاری جلسه نقد و بررسی کتب درس زیست شناسی در خانه اندیشه ورزان در یکشنبه ۲۴/۲/۱۴۰۲ با حضور کارشناسان و دبیران آقایان تاری- مرد -خلاق و خانمها طلاکوب-موسوی-بیجاری
- برگزاری یک جلسه با دکتر فرجی دانا وزیر سابق آموزش عالی و دبیر فرهنگستان علوم. این جلسه منجر به یک مکاتبه به فرهنگستان شد. دکتر فرجی دانا موضوع را

بازتاب گسترده از طریق شبکه معلمان در میان دانش‌آموزان و نیز بازتاب رسانه‌ای

ادامه بررسی محتوای کتب درسی و تلاش برای همراهسازی نهادهای ذی‌ربط و افکار عمومی در سال ۱۴۰۲

۴. کودکان با نیازهای ویژه (استثنایی)

مطالعات انجام شده برای دستیابی به جمعیت کودکان با نارساییها نشان میدهند که دست کم ۱۰ تا ۲۰ درصد کودکان با نارساییهای خفیف تا عمیق درگیرند. این جمعیت با توجه به جمعیت کودکان و نوجوانان کشور میان ۲۵۵۰۰۰۰ تا ۶۱۰۰۰۰۰ نفر باید باشند. این در حالی است طبق امار اعلان شده از سوی آموزش و پرورش حدود ۱۵۰ هزار نفر از آنان زیر پوشش خدمات آموزش و پرورش ویژه هستند یعنی کمتر از ۶٪ یا کمتر از ۵/۲ درصد جمعیت کودکان خدمات مورد نیاز خود را دریافت می کنند و بر اساس تخمین های آموزش و پرورش کشور بیش از ۷۰ درصد این کودکان در خانواده های کم درآمد زندگی میکنند. اگر سایر نیاز های ویژه کودکان را به معیار های موجود اضافه کنیم ۲۰ تا ۳۴ درصد کودکان ونوجوانان کشور را در بر می گیرد که نیاز مند خدمات و پشتیبانی هستند (ابوالفضل سعیدی معاون سابق سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور در همایش شهریور ماه فقر آموزشی ۱۴۰۱)

افزون بر کودکان درگیر با نارساییها، گروه بزرگی از کودکان با اختلال یادگیری هستند که طبق گزارش سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور در تابستان ۱۴۰۰ به طور متوسط هر سال به تعداد ۴۵ هزار نفر افزوده می شوند ونیاز مند خدمات ویژه آموزشی هستند تا در مدارس بمانند و ترک تحصیل نکنند .

نظام آموزشی کارآمد نظامی است که متناسب با نیازهای واقعی مخاطبانش باشد واین نیاز ها در زمان ومكان مختلف وشرايط اجتماعي ,جسمي ,ذهني واقتصادي متفاوت می باشند. نظام آموزشی منعطف که مبتنی بر رویکرد عادلانه وانسانگرایانه است که آموزش را وسیله ای می داند برای رشد ارزش های انسانی وبالا بردن قابلیت های اعضای جامعه برای در کنار هم زیستن و شاد بودن. جامعه ای که مطابق با ارزشهای تصنعی خود افرادی را از خود می راند این جامعه نابالغ است جداسازی کودکان دارای معلولیت و نیازهای ویژه از سایر همسالان آنها ضمن محرومیت مضاعف مانع رشد قابلیت های آنها شده ودر ذهن احاد مردم,والدین,همسالان,معلمان وحتى مسئولین و سیاست گزاران آموزشی این باور غلط را که آنها ذاتا افرادی فاقد قابلیت برای حضور در جامعه و هزینه نمودن برای آنها اتلاف منابع می باشد را می سازد چنین جامعه ای بسوی رسیدن با نگرش غیر منصفانه وغیر انسانی در مورد افراد با ناتوانی می رود وماحصل ان طرد,عدم پذیرش,انکار واحساس ترحم از رفتارهای بیمار گونه ای است که از طرف افراد عادی جامعه نسبت به افراد ناتوان ویا معلولیت ظاهر می شود. آموزش وپرورش فراگیر در واقع نگرشی است که می تواند این چرخه های معیوب را ببندد و یک تعهد مشترک برای پایان دادن به تبعیض وتلاش برای ایجاد کردن

فرصت‌های برابر آموزشی برای تمام کودکان ایجاد کند و مانند چراغی موجب هدایت نظام آموزشی کشور و پاسخگویی همه مشکلات نظام آموزش و پرورش عادی باشد آموزش فراگیر معیاری است برای سنجش عملکرد نظام آموزشی جامعه‌ای که بر مبنای توحیدی بنا شده است. ترویج و تاکید بر آموزش فراگیر از اهداف دبیرخانه فقر آموزشی است.

- اجرای پنل ویژه کودکان استثنایی با حضور مسئولین و کارشناسان در این حوزه در همایش فقر آموزشی در شهریور ۱۴۰۱
- تهیه گزارش نهایی از مجموعه پیشنهادات اجرایی و ارسال به مقامات مربوطه (آخر شهریور ۱۴۰۱)
- مصاحبه با بیش از بیست تن از مسئولین، کارشناسان، اولیا، معلمان در حوزه کودکان استثنایی (تابستان ۱۴۰۱)
- اجرای بیست دقیقه گفتگو در شبکه دو سیما با موضوع مناسب سازی مدارس در آموزش فراگیر در برنامه صبحانه ایرانی (دی ماه ۱۴۰۱)
- اجرای نشست با موضوع بررسی چالشهای کودکان استثنایی و بررسی راه‌حلهای اجرایی با حضور اعضای دبیرخانه و آقای فانی وزیر سابق آموزش و پرورش (زمستان ۱۴۰۱)
- برگزاری نشست تخصصی آموزش فراگیر با حضور معاون اسبق سازمان آموزش و پرورش استثنایی و مجری طرح آموزش فراگیر در کشور آقای دکتر سعیدی (زمستان ۱۴۰۱)
- تشکیل کارگروه تخصصی کودکان استثنایی با حضور خانم دکتر موسوی از اساتید دانشکده توانبخشی دانشگاه تهران و برگزاری جلسات هفتگی (بهار ۱۴۰۲)
- تهیه گزارش کارکرد سنجش با عنوان استثنایی در آموزش فراگیر و انتشار آن در روزنامه پیام ما (۲۵/۳/۱۴۰۲)
- تهیه فیلم کوتاه با موضوع سنجش (خرداد ۱۴۰۲)

ایجاد جریان رسانه‌ای

دعوت از خیرین و سمن‌ها توجیه، آگاه‌سازی و جلب مشارکت آنها و همچنین اداره سلامت شهرداریها در مناسب سازی فیزیکی و آموزشی مدارس و ارائه راههای جهت کمک به مدارس برای فراگیر سازی، تلاش در تحقق اجرای قانون و ماده ۲۱ جهت فرهنگ سازی در صدا و سیما از جمله مهمترین ابزارهای فرهنگ سازی و رفع برجسب شدن کودک و خانواده از طریق رسانه های مکتوب و شبکه های اجتماعی، انعکاس مشکلات آموزش فراگیر و انتشار آن در رسانه،

سلسله نشست‌های تخصصی دبیرخانه مقابله با فقر و نابرابری آموزشی

موضوع نشست:
آموزش و پرورش استثنایی

آموزش و پرورش فراگیر در ایران (چربی و چکیتی)

دکتر ابوالفضل سعیدی

اسناد دانشگاه و معاون اسبق سازمان آموزش و پرورش استثنایی/رئیس اسبق پژوهشکده کودکان استثنایی

زمان: سه‌شنبه 11 بهمن 1401
مکان: ...

لینک حضور در نشست:
<https://www.skyroom.online/vh/khaneh-kargaraj/glasatsh>

چکیت و چربی
طرح آموزش فراگیر از سال 84 تصویب می‌شود، آموزش فراگیر همه کودکان استثنایی، هم‌زمان با آموزش همگانه و با معیارهای معانی همگانه، به‌طوری‌که آموزش‌های ویژه را در کنار معانی همگانه داشته باشد. طرح آموزش فراگیر در ایران با مشارکت‌های مختلف دولتی، خصوصی، پیمانکاری و نهادهای بخش‌های دیگری داشته است. این بررسی است که سیاست‌های آموزشی ایران به سمت آموزش فراگیر در حرکت است.

دبیرخانه آوازی است با همکاری انجمن کودکان از طریق امکانی زود در این نشست حضور بهم رسانید.

دبیرخانه مقابله با فقر و نابرابری آموزشی
رابطه با ما: info@sharh.com

۵. افزایش و ترویج دانش نظری در حوزه آموزش

۵.۱ گزارش آکسفام

ترجمه گزارش آکسفام درباره مقابله با فقر آموزشی	
ضرورت	در راستای افزایش و ترویج دانش نظری، گزارش سال ۲۰۱۹ آکسفام با موضوع «قدرت آموزش برای مبارزه با فقر و نابرابری» ترجمه شد و در تابستان ۱۴۰۲ توسط بنیاد ترکمان منتشر می‌شود.
اقدامات ترویجی	پس از انتشارات نشست‌های ترویجی درباره محتوای گزارش و دلالت‌های آن برای ایران انجام می‌شود.
دستاوردها	باتوجه به اینکه گزارش مبتنی بر شواهد تجربی از اصلاحات نظام آموزشی در برخی کشورها در راستای تقویت مدارس دولتی برای مقابله با فقر و نابرابری است، و ترویج آن رهنمون‌هایی هم برای دولت و هم برای نهادهای مدنی دارد.
برنامه آتی	برای سال آینده نیز گزارش‌هایی درباره «آینده مدرسه و سناریوهای پیش رو» و «تجربه کشورها در زمینه تقویت آموزش در مقطع ابتدایی» ترجمه و ترویج خواهد شد.

۵.۲ گزارش وضعیت ایران در آزمون تیمز

بررسی وضعیت ایران در آزمون تیمز	
ضرورت	تاکنون ۵ دوره آزمون تیمز (ریاضی و علوم) در سطح بین‌المللی برگزار شده و ایران هم در تمام دوره‌ها حضور داشته است، اما تاکنون تحلیلی جامع درباره وضعیت ایران تهیه نشده است.
اقدامات ترویجی	پس از تهیه گزارش می‌توان نسبت به انتشار و ترویج محتوای آن اقدام کرد.
دستاوردها	چنین گزارشی می‌تواند آموخته‌هایی را درباره وضعیت دروس ریاضی و علوم در محورهای مختلف آزمون تیمز (مدرسه، خانواده، دانش‌آموزان، معلمان، مدیریت مدرسه، و ...) تدارک ببیند.
برنامه آتی	تهیه گزارش در دبیرخانه شروع شده و تا پایان سال انجام خواهد شد.

۵.۳ برگزاری کارگاه آموزشی برای روزنامه‌نگاران

دبیرخانه مقابله با فقر و نابرابری آموزشی در راستای تحقق اهداف خود در زمینه کاهش نابرابری آموزشی فعالیت‌های متعددی را از زمان تاسیس در دستور کار خود قرار داده است. یکی از مهم‌ترین این فعالیت‌ها تدوین خبرنامه حوزه آموزش و پرورش با عنوان **مشق ما** است که از مرداد ۱۴۰۱ منتشر می‌گردد. در این خبرنامه، مهم‌ترین رویدادهای خبری حوزه آموزش و پرورش و نیز واکنش فعالان، خبرنگاران، خبرگان و دغدغه‌مندان این حوزه رصد و باز نشر می‌گردد. این در حالی است که هر شماره از خبرنامه در نشست‌های داخلی دبیرخانه از منظر خبری و ماهوی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و نقاط قوت و ضعف پوشش رسانه‌ای حوزه آموزش و پرورش احصاء می‌گردد. این فرایند سرآغاز تدوین بخشی از استراتژی حمایت‌طلبی (Advocacy) در دبیرخانه است. بنابراین با همراهی نهادهای تخصصی حوزه رسانه از جمله خانه مطبوعات ایران، انجمن صنفی روزنامه‌نگاران تهران، انجمن ارتباطات و نیز خانه اندیشه‌ورزان اقدام به برگزاری کارگاه روزنامه‌نگاری عدالت آموزشی نمود.

بر اساس برنامه‌ریزی صورت گرفته این کارگاه دو روزه و در روزهای ۱۳ و ۲۰ بهمن‌ماه ۱۴۰۱ برگزار گردید. این کارگاه به صورت آنلاین و به صورت اختصاصی برای خبرنگاران و روزنامه‌نگاران علاقه‌مند برگزار شد.

برگزاری کارگاه آموزشی	
ضرورت	ضرورت نظم‌دادن به بحث‌های حوزه عدالت آموزشی و ابعاد آن در سطح رسانه‌ها و همچنین ضرورت افزایش مشارکت روزنامه‌نگاران استان‌ها در تولید اخبار، گزارش، و تحلیل از وضعیت آموزشی در استان‌ها
اقدامات ترویجی	لازم به توضیح است برای حضور در این کارگاه ۱۸۲ نفر پیش ثبت‌نام کردند. کمپین اطلاع‌رسانی این کارگاه با همکاری خانه مطبوعات ایران، انجمن صنفی روزنامه‌نگاران تهران، انجمن ارتباطات و خبرگزاری ایلنا انجام گرفت و در امار پایانی ۷۰ نفر در دو روز کارگاه حضور بهم رساندند.
دستاوردها	تهیه گزارش‌های رسانه‌ای درباره ابعاد مختلف آموزش از جمله درباره مناطق مختلف
برنامه آتی	در سال آینده نیز یک کارگاه دیگر برگزار خواهد شد.

کارگاه روزنامه‌نگاری عدالت آموزشی

زمان برگزاری: بهمن ۱۴۰۰

ثبت‌نام از یکم لغایت هشتم بهمن ماه

عناوین دوره: جایگاه نظام آموزشی و اصلاح آن - سوزش‌های آموزشی برای تولید گزارش خبری و غیر خبری - سیاست‌های نامپن عالی آموزشی: شاخص‌ها، روندها - عدالت آموزشی چیست؟ چرا؟، شاخص‌های اساسی - کیفیت آموزش عمومی در ایران - خبرنگار مبتدیان

شرکت در کارگاه رایگان اما ثبت‌نام الزامی است

با عطفی و همتا به عدالت کارگاه چه جایی می‌گذرد؟
برای ثبت‌نام و کسب اطلاعات بیشتر به
m a s h g h m a . i r
مراجعه فرمایید.

رابطه با ما: education_poverty.action@gmail.com

دوره کارگاه مقابله با فقر و نابرابری آموزشی - خانه اندیشه‌وران، انجمن صنفی روزنامه‌نگاران استان تهران، خانه مطبوعات ایران، انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات برگزار می‌کنند.

کارگاه آنلاین روزنامه‌نگاری عدالت آموزشی

برنامه روز دوم کارگاه	برنامه روز اول کارگاه
زمان: ۲۰ بهمن ساعت: ۹:۰۰-۱۳:۰۰	زمان: ۱۳ بهمن ساعت: ۹:۰۰-۱۳:۰۰
مدرسین روز دوم کارگاه: دکتر رضا امیدی دکتر کیومرث اشتریان دکتر احمد میدری امین شول سیرجانی دکتر هادی خانیکی (سخران اختتامیه)	مدرسین روز اول کارگاه: دکتر احمدی عوگلی (سخران اختتامیه) دکتر علی اصغر فانی دکتر رضا امیدی دکتر احمد میدری امین شول سیرجانی

لینک حضور در جلسه
<https://www.skyroom.online/ch/khanehkargar/jalasate10>

تماس با ما: ۰۹۱۲۹۳۸۰۶۹

۵.۴ تهیه گزارش شاخص‌های عدالت آموزشی به تفکیک استان

تهیه گزارش شاخص‌های عدالت آموزشی به تفکیک استان	
ضرورت	به‌روزرسانی تحلیل‌های آماری از وضعیت آموزش در استان‌ها براساس شاخص‌های دسترسی، ماندگاری، و موفقیت تحصیلی
اقدامات ترویجی	ضرورت انتشار و برگزاری نشست و تهیه گزارش‌های رسانه‌ای
دستاوردها	افزایش حساسیت نسبت به عدالت آموزشی
برنامه آتی	گزارش براساس داده‌های ۱۴۰۱-۱۴۰۰ تا پایان سال نهایی خواهد شد.

۵.۴ برگزاری نشست‌های هم‌اندیشی و مشورتی با گروه‌های ذینفوذ در حوزه آموزش و پرورش

برگزاری نشست‌های هم‌اندیشی و مشورتی	
ضرورت	گفتگوی اجتماعی رویکرد دبیرخانه برای حل مسائل و چالش‌های نظام آموزش و پرورش است
اقدامات ترویجی	برگزاری نشست‌هایی با اصحاب رسانه تابستان ۱۴۰۱، فعالان، خیرین و سمن‌ها (پاییز ۱۴۰۱/ تابستان ۱۴۰۲)، اکران ویژه فیلم مشق امشب با حضور فعالان و سمن‌ها اسفند ۱۴۰۱
دستاوردها	لازم به توضیح است نشست با سمن‌ها و خیریه‌ها به فرارخور موضوعات در دستور کار دبیرخانه در طول سال به صورت جداگانه برگزار می‌گردد از جمله نشست‌های منظم با دارالاکرام / افزایش حساسیت نسبت به چالش‌های حوزه آموزش
برنامه آتی	در سال ۱۴۰۲ به صورت منظم ادامه خواهد داشت.

نشست مشورتی با اصحاب رسانه تابستان ۱۴۰۱

نشست مشورتی با سمنها و فعالان حوزه آموزش پاییز ۱۴۰۱

نشست مشورتی با سمنها و فعالان حوزه آموزش پاییز ۱۴۰۱

اکران ویژه فیلم

مشق امشب

فیلمی از:
اشکان نجابتی
مهران نعمت الهی

با حضور کارگردان فیلم

ترباره فیلم: مضمونی که عناصر گیارستنی در سال ۶۷ با فیلم ماشنگار «مشق شب» به آن پرداخته را سه روزی است می کشد و لایتهای سینمایی از نظام آموزشی امروز را که از دید جامعه نور مایه استند، به تصویر می کشد.

۱۶-۱۷:۳۰

۸ اسفندماه ۱۴۰۱

خیابان نجات الهی، بوستان ورزش، پلاژ فردوسی

۶. کوپنی‌سازی مدارس / پولی‌شدن آموزش

کوپنی‌سازی صرفاً نوعی بازسازی برای مدارس خصوصی است و هیچ رقابتی بین مدارس دولتی ایجاد نمی‌کند و اساساً خود این رقابتی‌کردن مدارس هم برگرفته از روایت بازارگرایانه و بنگاهداری است و مورد نقدهای جدی قرار دارد. کوپن‌ها سقفی دارند و هرکس مدرسه بهتری می‌خواهد، باید رقمی بالاتر از رقم کوپن از جیب بپردازد. یعنی رقم کوپن می‌شود مبنای ضعیف‌ترین نوع مدرسه‌ها و مدارس دولتی را هرچه فقیرانه‌تر می‌کند. کوپنی‌سازی مدرسه در اکثر کشورهایی که تجربه شده، پیامدهای منفی داشته است. سوئد کشوری است که به لحاظ سطح رفاه و کیفیت بوروکراسی و ظرفیت‌های اداری بسیار قوی است. اما ارزیابی آنها از کوپنی‌سازی مدارس که از دهه ۱۹۹۰ در این کشور آغاز شد، این است که موجب تضعیف نظام آموزشی شده است. برای مثال، در آزمون‌های پی‌زا که در بین کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه برگزار می‌شود، سوئد در حالی که قبلاً جزء برترین‌ها بود، امروزه به سطحی کمتر از میانگین این کشورها رسیده است و عامل اصلی را همین سیاست کوپنی‌سازی می‌دانند. این در حالی است که در این کشور، خانواده‌ها هیچ پرداخت اضافی هم انجام نمی‌دادند. در شیلی هم ارزیابی بانک جهانی این است که صرفاً به گسترش مدارس خصوصی و سواکردن دانش‌آموزان خوب برای مدارس خصوصی منجر شده و هیچ تأثیری بر کیفیت مدارس دولتی نداشته است و صرفاً به رفتارهای رانتی دامن زده است. در ایران هم ادعا این است که ما مدارس خصوصی یا غیرانتفاعی را تأسیس کردیم که یک رقابتی ایجاد شود تا مدارس دولتی هم خودشان را ارتقا دهند اما الزاماً چنین اتفاقی نیفتاده بلکه چون هدف صرفاً مالی بوده از یکسو به گسترش مدارس خصوصی غیراستاندارد و بی‌کیفیت و از سوی دیگر به کشاندن مناسبات بازاری به درون مدارس دولتی منجر شده؛ چیزی که تحت عنوان خصوصی‌سازی پنهان از آن یاد می‌شود که همگی در راستای تشدید کالایی‌سازی آموزش است. حالا می‌بینیم دولت به‌صورت هم‌زمان هم کوپنی‌سازی مدارس و هم افزایش سهم مدارس هیئت امنایی (که دولتی هستند اما با شهریه‌های کلان اداره می‌شوند) را در دستور کار قرار داده که هر دو تداوم یک سیاست غلط هستند.^۳

^۳ این متن بخشی از مصاحبه دکتر رضا امیدی با روزنامه شرق است: دو دهه است که عده‌ای از مدارس کوپنی دفاع می‌کنند. ۱. بهمن ۱۴۰۱. روزنامه شرق: <https://www.sharghdaily.com/fa/tiny/news-۸۶۷۸۶۲>

آموزش عمومی در مدارس ایران همیشه اینگونه نبود. تا اواخر دهه ۱۳۶۰ نظام آموزش عمومی اگر «نه کاملاً برابر»، حداقل «نسبتاً برابر» بود و بتدریج به یک نظام آموزشی کاملاً طبقاتی تبدیل شد. این دگرگونی بزرگ علل مختلفی داشت و پیامدهای بسیار شگرفی را بجای گذاشت. شواهد این طبقاتی شدن چیست؟ چرا نظام آموزشی دگرگون شد؟ پیامدهای آن چیست و چه باید کرد؟ اینها سوالاتی است که دبیرخانه در راستای پاسخ به آنها گام بر می دارد

- ساخت مجموعه هفت قسمتی شبکه شرق با حضور رضا امیدی (زمستان. ۱۴۰۱)
- مصاحبه روزنامه شرق با دکتر امیدی با عنوان « دو دهه است که عده‌ای از مدارس کویپی دفاع می‌کنند» (۱ بهمن ۱۴۰۱)
- تدوین انتشار گزارش «تکرار تجربه‌های شکست خورده» به قلم سمانه گلاب (سایت مشق ما بهمن ۱۴۰۱)
- سخنرانی دکتر میدری در نشست «کویپی سازی آموزش: اسم رمز خصوصی سازی در ایران» (۲۰ اسفند ۱۴۰۱)
- برگزاری نشست تحلیل سیاست‌های خصوصی سازی آموزش و پرورش در ایران با سخنرانی دکتر فاطمه مقدسی ۱۶ اسفند ۱۴۰۱

ایجاد حساسیت در وهله در اصحاب رسانه برای پرداختن به موضوع به عنوان یک خطای سیاستگذاری و پیامدهای احتمالی آن

انتشار دو ترجمه از تجربه جهانی و شیلی و انتشار آن

گزارش «پیام ما» از نشست «کویپنی‌سازی آموزش: اسم رمز خصوصی‌سازی در ایران»:

تشدید بی‌عدالتی با «کویپنی‌سازی» آموزش

محمدرضا نیک‌نژاد، عضو کانون صنفی معلمان، گزینش مدرسه نه تنها فرصت انتخاب به خانواده‌ها نمی‌دهد بلکه فرصت فساد اقتصادی را در مدرسه‌ها ایجاد می‌کند تا دانش‌آموزانی را انتخاب کنند که خاستگاه بالاتری را دارند

۱۴۰۱/۱۲/۲۰ 📅

شبکه شرق

روزنامه / ۱ بهمن ۱۴۰۱ / ۲۳:۰۰

رضا میدی، جامعه‌شناس در گفت‌وگو با «شرق»:

دو دهه است که عده‌ای از مدارس کویپنی دفاع می‌کنند

عدالت آموزشی به رؤیای دست‌نیافتنی وزارت آموزش و پرورش تبدیل شده است. از یک سو مسئولان در تریبون‌های مختلف صحبت از برابری آموزشی می‌کنند و در سوی دیگر در اتاق‌های مدیریتهایشان طرح‌ها و برنامه‌هایی ارائه می‌دهند که طبقاتی‌شدن آموزش را بیشتر و بیشتر می‌کند. در این سال‌ها البته با ورود کرونا و مجازی‌شدن آموزش، فقر و نابرابری آموزشی بیشتر از قبل خودش را نشان داد.

۶. مولدسازی

«مولدسازی» مصوبه‌ای است که در آبان‌ماه سال ۱۴۰۱ در شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا تصویب شده با تعیین هیئتی برای بررسی و شناسایی اموال دولت به تایید رهبری رسیده اما ساز و کارش چندان شفاف نیست. بر اساس آنچه وزرا و هیئت دولت در رسانه‌ها گفته‌اند، ظاهراً قرار است دارایی‌ها و اموال غیرمنقول دولت ظرف مدت حداکثر یک سال از سوی هیئت اجرایی این مصوبه شناسایی و با استفاده از روش‌های مختلف از جمله واگذاری و فروش اموال مازاد و مولدسازی با مشارکت بخش خصوصی، تعیین تکلیف شود. هر چند که بحث فروش اموال دولت و جبران کسری بودجه از محل آن، چیز تازه‌ای نیست اما نحوه اجرای این مصوبه به دلیل ابهامات بسیار واکنش‌برانگیز شده و سیلی از انتقادات را متوجه خود ساخته است. از انتقادات به ساختار فراقانونی هیئت اجرایی این مصوبه که مصونیت قضایی را برای خود قائل شده‌اند که بگذریم، به گفته احسان خاندوزی، وزیر امور اقتصادی و دارایی یکی از اولین وزارتخانه‌هایی که پروژه مولدسازی دارایی‌های مازاد دولت را کلید می‌زند، وزارتخانه آموزش و پرورش است. به گفته وزیر امور اقتصادی و دارایی در آخرین جلسه هیئت عالی مولدسازی، تعداد ۵۲۰ دارایی (اموال غیرمنقول) را که وزارت آموزش و پرورش مازاد تشخیص داده شده که برای راه‌اندازی هزار و ۶۴۹ پروژه نیمه‌تمام ساخت مراکز آموزشی برای انجام تهاثر به تصویب هیئت عالی مولدسازی رسید. اما همه چیز درآمدزایی نیست.

مولدسازی فضاهای آموزشی در کشور در حال انجام می‌شود که در حال حاضر داده‌های آماری حکایت از کمبود سرانه فضاهای آموزشی دارد. پیش‌بینی‌های روند جمعیت دانش‌آموزی در کشور نیز حکایت از آن دارد که تا سال ۱۴۰۵ جمعیت دانش‌آموزان کشور در سه مقطع ابتدایی، متوسطه و متوسطه دوم افزایشی است. حال سوال اینجاست با فرمول مولدسازی فضاهای آموزشی قرار چگونه به استقبال افزایش جمعیت دانش‌آموزی و بالابردن سرانه فضای آموزشی بریم؟

- برگزاری نشست مشورتی با انجمن صنفی معلمان و سازمان معلمان برای بررسی مسئله و جهت‌گیری رسانه‌ایی
- نشست خبری با اصحاب رسانه در خصوص تبیین ابعاد و پیامدهای مسئله
- انتشار گزارش مولدسازی علیه مدرسه سازی: روزنامه پیام ما بهمن ۱۴۰۱
- ساخت و انتشار یک ویدئو با همکاری اکو ایران بهمن ۱۴۰۱
- انتشار گزارش تفصیلی از وضعیت واگذاری مدارس با همراهی خبرگزاری تسنیم خرداد ۱۴۰۲

- ایجاد جریان رسانه‌ای
- واکنش مدیرکل آموزش و پرورش منطقه سه تهران و اذعان به واگذاری مدارس در این منطقه در خبرگزاری تسنیم

روند نظارت دبیرخانه بر روی فرایند مولدسازی ادامه خواهد داشت

خبرگزاری تسنیم صفحه اصلی سیاسی ورزشی بین الملل اقتصادی اجتماعی فرهنگی استانبول

تبدیل ۵ مدرسه دولتی به غیرانتفاعی در منطقه ۳ تهران!
 ۱۸ خرداد ۱۴۰۲ - ۳۳۶۶ - اخبار اجتماعی | اخبار فرهنگی و مدارس

خبرگزاری تسنیم صفحه اصلی سیاسی ورزشی بین الملل اقتصادی اجتماعی فرهنگی استانبول

در منطقه ۳ تهران مدرسه دولتی داریم اما منقاصی نیتنام نداریم!
 ۲۷ خرداد ۱۴۰۲ - اخبار اجتماعی | اخبار فرهنگی و مدارس

تبعات واگذاری مدارس دولتی
 بررسی‌های دبیرخانه مقابله با فقر و نابرابری آموزشی نشان می‌دهد

۸. سایر پروژههای دبیرخانه

۸.۱ پروژه کمبود معلم

آموزش و پرورش کشور به علت نوسان شدید در تعداد متولدین همواره با مشکل کمبود یا مازاد معلم روبرو بوده است. در دوره پس از انقلاب تعداد متولدین در سال ۱۳۶۰ بیش از ۲ میلیون ۴۱۰ هزار کودک و در سال ۱۳۸۳ تا کمتر از ۸۵۰ هزار تولد در سال در نوسان بوده است. در دوره اخیر نیز در سال ۱۳۹۵ تعداد متولدین ۱ میلیون و ۵۱۰ هزار کودک و در سال ۱۳۹۹ به یک میلیون و ۱۱۴ هزار کاهش یافته است یعنی در یک دوره کمتر از ۵ سال تعداد متولدین ۴۰۰ هزار متفاوت بوده است. این نوسان همچون موجی دوره های مختلف آموزشی را در می نوردد و به تغییرات بزرگ از فضای اداری تا تعداد معلم منجر میشود. براساس پیش بینی نویسندگان در سال های آینده نیز این نوسان ادامه خواهد داشت و با موجی از کمبود و مازاد معلم در کشور روبرو خواهیم بود.

- انتشار اینفوگرافی با همکاری اکو ایران (بهمن ۱۴۰۱)

۸.۲ پروژه عدالت آموزشی و کنکور

سوابق تحصیلی، تقلب، فروش سوالات، مافیای کنکور، دشواری سوالات و ..... همه همه از مواردی است که به وضوح عادلانه بودن فرایند دانش‌آموزان را به آموزش عالی زیر سوال می‌برد. دبیرخانه به فراخور هر یک از موضوعات تلاش می‌کند تا بتواند فرایند سیاستگذاری را در این زمینه اصلاح نماید.

- ساخت کلیپ «کنکور به دلسوزی مصحح‌ها وابسته شد!» در نقد تاثیر سوابق تحصیلی در کنکور با همکاری اکو ایران با بیش از ۲۶ هزار بازدید تنها در یک کانال خرداد ۱۴۰۱
- ساخت کلیپ «سوالات دشوار کنکور به نفع کیست؟» با بیش از ۱۵ هزار بازدید تنها در یک کانال اردیبهشت ۱۴۰۱

ارتباط دبیرخانه با موسسات و نهادهای مرتبط (نگاشت نهادی)

دبیرخانه مقابله با فقر و نابرابری آموزشی همانگونه که در بیانیه اول خود در پایان همایش ۷ شهریور ۱۴۰۱ اعلام نموده، مسیر رفع چالش‌های نظام آموزشی کشور را تنها از طریق گفتگوی اجتماعی امکان‌پذیر می‌داند. از همین رو در یک سالی که از عمر فعالیت‌های این مجموعه می‌گذرد همواره تلاش نمود تا ضمن گسترش دایره تعاملات و ارتباطات خود، شبکه‌ای از گروه‌های ذینفوذ در حوزه آموزش و پرورش را ایجاد نماید. در ادامه بخشی از تعاملات گسترده دبیرخانه با گروه‌های مذکور و برنامه‌های اجرا شده و پیش‌بینی شده مشترک آورده شده است.

برنامه‌های آتی	اقدامات انجام شده	نام نهاد یا موسسه
این موسسه در سال ۱۴۰۲ نیز در پروژه نقد و بررسی تغییر کتب درسی همکار اصلی دبیرخانه خواهد بود. تیرماه ۱۴۰۲ سومین نشست از این سلسله نشست‌ها معطوف به درس علوم اجتماعی برگزار خواهد شد.	خانه اندیشه‌ورزان جوان به عنوان یکی از همراهان دبیرخانه در پروژه‌های زیر حضور داشت: ۱. برگزاری کارگاه دو روزه روزنامه‌نگاری و عدالت آموزشی (بهمن ۱۴۰۱) ۲. سلسله نشست‌های نقد و بررسی تغییر کتب درسی (اسفند ۱۴۰۱ و اردیبهشت ۱۴۰۲)	خانه اندیشه‌ورزان
در سال پیش‌رو نیز همکاری دبیرخانه با آکو ایران ادامه خواهد داشت و بناست این همکاری با سایر زیر مجموعه‌های دنیای اقتصاد از جمله هفته‌نامه تجارت فردا ادامه یابد.	آکو ایران بازوی اصلی دبیرخانه در تولید محتوای تصویری در سال ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ بوده است. از مجموعه این همکاری تا کنون ... کلیپ تصویری ساخته و منتشر شده است.	آکو ایران
پیام ما مشاوره اختصاصی کارگروه آموزش کودکان با نیازهای ویژه و نیز کودکان کار در سال ۱۴۰۲ خواهد بود، لازم به ذکر است همکاری دو مجموعه صرفاً محدود به دو موضوع فوق‌الذکر نخواهد بود.	پیام ما به عنوان تنها روزنامه تخصصی توسعه پایدار در دو پروژه اصلی دبیرخانه در سال ۱۴۰۱ و نیز ۱۴۰۲ مشارکت‌کننده اصلی خواهد بود: ۱. پروژه بهبود و ارتقاء نظام آموزشی کودکان با نیازهای ویژه ۲. پروژه کودکان کار لازم به توضیح بیش از ۱۰ گزارش تحلیلی، مصاحبه و نیز مجموعه سه قسمتی پادکست تا امروز (داستان آنها که در کودکی کار کردند) را با همکاری پیام ما تولید و منتشر شده است.	پیام ما
در سال آینده نیز با توجه به دغدغه این رسانه پیرامون موضوعات عدالت و برابری آموزشی این همکاری‌ها به صورت مستمر ادامه خواهد داشت.	روزنامه شرق در اولین گام همکاری با دبیرخانه در سال ۱۴۰۱ مجموعه ۶ قسمتی عدالت آموزشی را منتشر نمود. این در حالی است که این رسانه به صورت اختصاصی اولین پروژه دبیرخانه را با عنوان پاندمی فقر آموزشی منتشر نمود.	روزنامه شرق
در سال آینده نیز با توجه به دغدغه این رسانه پیرامون موضوعات عدالت و برابری آموزشی این همکاری‌ها به صورت مستمر ادامه خواهد داشت.	همکاری دبیرخانه با روزنامه اعتماد که از ابتدایی فعالیت دبیرخانه آغاز گردید، هر چند در ابتدا در قالب انشای محتوای تهیه شده در دبیرخانه بود اما در نهایت به همکاری پایدار و مستمری بدل شد؛ به طوریکه دبیرخانه یک ستون هفتگی پیرامون آموزش و پرورش در اعتماد به خود اختصاص داده است (این ستون در حال حاضر مطالب را دکتر علی‌اصغر فانی را منتشر می‌نماید)	روزنامه اعتماد

برنامه‌های آتی	اقدامات انجام شده	نام نهاد یا موسسه
در سال آینده نیز با توجه به دغدغه این رسانه پیرامون موضوعات عدالت و برابری آموزشی این همکاری‌ها به صورت مستمر ادامه خواهد داشت.	انتشار محتوای تولید شده یا تولید سفارشی محتوا برای دبیرخانه مقابله با فقر و نابرابری آموزشی	روزنامه هم‌میهن
در سال آینده نیز با توجه به دغدغه این رسانه پیرامون موضوعات عدالت و برابری آموزشی این همکاری‌ها به صورت مستمر ادامه خواهد داشت.	انتشار محتوای تولید شده یا تولید سفارشی محتوا برای دبیرخانه مقابله با فقر و نابرابری آموزشی / لازم به توضیح است در توافق صورت گرفته میان دو مجموعه تمامی نشست‌های تخصصی دبیرخانه توسط این خبرگزاری پوشش داده می‌شود.	خبرگزاری ایلنا
در سال آینده نیز با توجه تمایل به همکاری در دبیرخانه در پروژه‌های مختلف بنا به صلاحدید و تشخیص دبیرخانه همکاری با تسنیم ادامه خواهد داشت.	همکاری خبرگزاری تسنیم به واسطه خبرنگار آموزش و پرورش این مجموعه آغاز گردید و تا کنون بیش از ۱۰ مطلب مستقیم و یا غیر مستقیم که از سوی دبیرخانه تولید و تهیه شده در این خبرگزاری بازتاب یافته است. در نمونه اخیر موضوع واگذاری مدارس دولتی در مناطق مختلف تهران به صورت مشترک جریان سازی رسانه‌ای شد.	خبرگزاری تسنیم
همراهی این مجموعه به عنوان مشارکت کننده در همایش شهریور ۱۴۰۲ در دبیرخانه در دست بررسی است.	این روزنامه دو هفته یکبار برای مسائل آموزشی ایران با حضور مسئولین سابق جلسه دارد. دکتر رضا امیدی دو جلسه در این روزنامه شرکت کردند و ارتباط علمی و همکاری موردی با آنها برقرار است.	روزنامه اطلاعات
پروژه مهارت آموزی کودکان (پایلوت کودکان تحت پوشش دارالاکرام)	دارالاکرام به عنوان یکی از همراهان اصلی دبیرخانه از ابتدای فعالیت ما در سال ۱۴۰۱ به شمار می‌رود و هم اکنون نیز همکاری دو مجموعه به صورت مستمر و پایدار (حضور معاون موسسه در جلسات هفتگی) ادامه دارد.	موسسه خیریه دارالاکرام
همکاری دو مجموعه در قالب حمایت مالی و نیز همکاری دبیرخانه در تولید دو مستند در خصوص مسائل و چالش‌های حوزه آموزش ادامه خواهد داشت.	موسسه ترکمان مطابق تفاهم صورت گرفته به عنوان حامی بخشی از هزینه‌های جاری دبیرخانه را متعهد گردید (ماهانه ۱۰ میلیون تومان به مدت یکسال)	موسسه ترکمان

برنامه‌های آتی	اقدامات انجام شده	نام نهاد یا موسسه
همکاری به صورت مستمر ادامه خواهد داشت.	همکاری موسسه مردم و دبیرخانه به روزهای آغازین شروع فعالیت دبیرخانه در تیرماه ۱۴۰۱ بر می‌گردد. این همکاری با حضور رییس هیات مدیره این مجموعه آقای دکتر فانی به عنوان مشاور شورای سیاستگذاری دبیرخانه ادامه دارد.	موسسه مردم
در حال بررسی برای یک برنامه آموزش کودکان کار با این موسسه هستیم.	سابقه همکاری موسسه ارفک و دبیرخانه به برگزاری همایش فقر و نابرابری آموزشی در شهریور ۱۴۰۱ بر می‌گردد. این همکاری به صورت مشورت‌های مورد ادامه دارد.	موسسه ارفک
به فراخور موضوعات در دستور کار دبیرخانه همکاری ادامه خواهد داشت.	همکاری با سازمان معلمان ایران به واسطه حضور سرکار خانم نقی‌ئی دبیرکل این سازمان به عنوان مشاور است. در نمونه اخیر این سازمان در پروژه نقد و بررسی موضوع مولدسازی همراه دبیرخانه خواهد بود.	سازمان معلمان ایران
همکاری دو مجموعه به واسطه حضور آقای امین شول سیرجانی (عضو هیات مدیره و رییس کمیته آموزش) به عنوان مشاور ادامه خواهد داشت.	همکاری دو مجموعه با برگزاری اولین کارگاه روزنامه‌نگاری عدالت آموزشی در بهمن ۱۴۰۱ آغاز شد. در این کارگاه بیش از ۷۰ خبرنگار از سراسر کشور شرکت نمودند.	انجمن صنفی خبرنگاران تهران
همچنین تلاش برای آن است تا با رویکرد مصاحبه عمیق، به برنامه کمک شود که از انسجام گفتگویی بالاتری برخوردار شود و تا جای ممکن و به صورت متمرکز به مسائل مبتلا به حوزه آموزش پرداخته شود. لازم به ذکر است در برنامه دوم تیرماه، نموداری آماده کردیم که تعداد معلمان پذیرفته شده از طریق استخدامی را طی هفت سال اخیر نشان می‌داد.	برنامه پرسشگر روزهای جمعه ساعت ۲۱ از شبکه آموزش پخش می‌شود. مدیریت و اجرای این برنامه بر عهده دکتر عبدالعالی است. طی برنامه های اخیر که به مقوله آموزش و پرورش اختصاص یافته، تلاش می‌شود تا با رصد هر برنامه به فراخور اهمیت موضوعی، گزارشی مکتوب یا تصویری با هدف یاز پخش از هر جلسه تهیه کنیم.	برنامه پرسشگر صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران
امکان‌سنجی تهیه یک برنامه مشترک برای اصلاح نظام مهارت آموزی است.	جلسه مشترک در تاریخ ۲۳ خرداد برگزار شده است. در این نشست از سمت شبکه سرکار خانم مهاجرانی حضور داشتند	شبکه فقرزدایی ایران
		سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

برنامه‌های آتی	اقدامات انجام شده	نام نهاد یا موسسه
		شورای عالی انقلاب فرهنگی

هزینه کرد(ریال)	سال ۱۴۰۱
۵۱۷.۰۰۰.۰۰۰	مهر- آبان
۵۳۰.۰۰۰.۰۰۰	آذر
۴۵۰.۰۰۰.۰۰۰	دی
۷۳۰.۰۰۰.۰۰۰	بهمن- اسفند
۲.۲۲۷.۰۰۰.۰۰۰	جمع هزینه کرد سال ۱۴۰۱

هزینه کرد(ریال)	سال ۱۴۰۲
۲۱۰.۰۰۰.۰۰۰	فروردین
۴۵۰.۰۰۰.۰۰۰	اردیبهشت
۵۴۰.۰۰۰.۰۰۰	خرداد
۱.۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰	جمع هزینه کرد سه ماهه اول سال ۱۴۰۲